Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ЗВЯЗДА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР

28 мая 1991 г. АЎТОРАК

№ 102 (21630)

Цана 10 кап.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

Мінск

НА КАНІКУЛЫ—У ПОЛЬШЧУ

БАБРУЙСК. (В. Зіноўскі). Да адміністрацыі Бабруйскага камбіната па вырабу скур звярнуўся святар рымска-каталіцкай гарадской абшчыны.

Справа ў тым, што абшчына мае магчымасць накіраваць на аздараўленне ў суседнюю Польшчу групу дзяцей, але для гэтага на граніцы трэба выплаціць страхавы збор у валюце. Завадчане адгукнуліся на просьбу, і ўжо зараз фарміруецца група з 80 дзяцей, якія едуць лячыцца і адпачываць. Трыццаць з іх — выхаванцы дзіцячага дома.

Першага чэрвеня дзеці на двух «Ікарусах» накіруюцца ў адзін з пасёлкаў каля Познані. Тут на працягу месяца яны і будуць жыць у сем'ях прыхаджан.

САМІ З ВУСАМІ

ЛІДА. (Т. Чарнавус). Амаль год сюды прыязджаў з Мінска спецыяліст па мануальнай тэрапіі, які праводзіў платныя кансультацыі і лячэнне такіх хвароб, як адкладанне соляў, радыкуліт, пастаноўка дыскаў па сістэме Касьяна і іншыя.

І гэта пры тым, што ў горадзе ёсць свае выдатныя спецыялісты. Яны, аднак, прыватнай практыкай не займаліся. І вось нядаўна на лідскім стадыёне «Абутнік» нарэшце былі арганізаваны лячэбныя сеансы па мануальнай тэрапіі. Жадаючым робіцца агульны і кропкавы масаж, ёсць басейн, сауна, зала трэнажораў.

МІЛЬЁН ЗА КВАТЭРУ

МАСКВА. (І А Н) 1 мільён 100 тысяч рублёў паступілі ў бюджэт Массавета ад продажу з аўкцыёну толькі адной кватэры. Яе плошча 111,8 кв. метра, а пачатковая цана была 164 тысячы рублёў.

На пачатак чэрвеня ў сталіцы намечана правядзенне другога па ліку аўкцыёну. На продаж будуць прадстаўлены 10 кватэр у розных раёнах горада. У мерапрыемстве ўдзельнічаюць пакуль што толькі арганізацыі і прадаюцца не самі кватэры, а пасведчанні на права іх арэнды. Жадаючых прадаць жыллё ў белакаменнай зусім нямнога, а значыць, цэны будуць зноў высокімі.

Вырučаныя грошы пойдуць на падтрымку масавага жыллёвага будаўніцтва ў сталіцы.

«ГЛЯДЗІ НА МЯНЕ, ЯК НА РОЎНЮ»

Пад такім дэвізам у верасні ў Мінску адбудзецца фестываль мастацтваў інвалідаў, падрыхтоўка да якога пачалася ўжо. Фестываль будзе першым этапам агульнасаюзнай акцыі «Культура і інваліды», мэта якой—дапамагчы сацыяльнай рэабілітацыі інвалідаў, іх інтэграцыі ў грамадстве, уключэнню ў творчасць.

Удзел у фестывалі змогуць прыняць інваліды—прафесіяналы і аматары самых розных відаў творчай дзейнасці: выканаўчага мастацтва, жывапісу, фатаграфіі, літаратурнай дзейнасці і г. д. Шырока будзе прадстаўлена творчасць дзяцей-інвалідаў.

У час фестывалю на ВДНГ БССР будуць наладжвацца выстаўкі работ інвалідаў, адбудуцца творчыя сустрэчы з дзеячамі культуры, літаратарамі. Тэатры горада запросяць удзельнікаў фестывалю на спектаклі і канцэрты, для іх будуць арганізаваны сустрэчы са спецыялістамі нетрадыцыйнага лячэння.

Па выніках мерапрыемстваў фестывалю плануецца арганізаваць творчыя лабараторыі і студыі, вызначыць найбольш адораную моладзь для далейшага навучання ў вучэбных установах, арганізаваць гастролі і перасовачныя выстаўкі ўдзельнікаў фестывалю па Беларусі і за яе межамі.

КАНВЕРСІЯ

Гэтыя звычайныя, на першы погляд, фрэза, шасцерні, утулкі зроблены з незвычайнага матэрыялу — вугляроднага валакна, выпуск якога асвоены на светлагорскім ВА «Хімвалакно». Па многіх параметрах дэталі пераўзыходзяць металічныя: яны лягчэйшыя, не баяцца карозіі, маюць высокую ўстойлівасць да хімічнага ўздзеяння.

Больш як 20 відаў унікальнай прадукцыі можа прапанаваць сёння завод віскозных і вугляродных валокнаў, што ўваходзіць у аб'яднанне. Раней яго прадукцыя, прызначаная для выкарыстання ў космасе, пад вадой, у высокіх тэмпературах, «працавала» на абарону. Канверсія дае магчымасць прадпрыемству наладзіць выпуск вырабаў для народнай гаспадаркі.

Фота С. ХАЛАДЗІЛІНА. (БЕЛТА).

ЗЛОДЗЕЯЎ ЧАКАЕ РАБОТА

ПІНСК. (С. Шапіра). Вось-вось у Пінск паступіць 12 тысяч кустоў руж з Рыгі, якія ўпрыгожаць цэнтральныя вуліцы і плошчы горада.

Але чым бліжэй гэты радасны момант, тым больш змрочным робіцца твар майстра па азеляненню горада Тамары Бурачэлскай. Яна ўжо цяпер прыкідвае, колькі прыгажунь застанецца да будучай вясны.

Справа ў тым, што за два мінулыя гады на плошчах, вуліцах Пінска было ўжо высаджана 28 тысяч руж. Сёння ж іх засталося толькі 8 тысяч— астатнія былі ўкрадзены. Кветкавыя зладзеі не толькі ўкралі прыгажосць, але і нанеслі ўрон гарадской казне на 80 тысяч рублёў.

ЛЕПШ НЕ АДПАЧЫВАЦЬ?

ЗАПАРОЖСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. (ІАН). Мясцовыя газеты не шкадуюць месца для рэкламы, якая запрашае правесці адпачынак на ўзбярэжжы Азоўскага мора.

А Саветы народных дэпутатаў пры гэтым спрабуюць атрымаць максімум выгады: яны ўвялі шэраг абмежаванняў, якія ператвараюць адпачынак людзей у працэс рэгулярнага папаўнення мясцовых бюджэтаў. Так, за ўезд на прыватным аўтамабілі ў горад Бярдзянск трэба заплаціць да 25 рублёў, а тыя, хто захоча пад'ехаць бліжэй да пляжаў, дадаткова раскашэляцца яшчэ на 15 рублёў. Калі ж улічыць, што ў прадуктовых магазінах атаварыцца практычна немагчыма, а на базарах цэны «кусаюцца», то адпачынак уляціць у капеечку.

КАМФОРТ ДЛЯ ЧАЦВЕРАНОГІХ

САЛІГОРСК. (ІАН). Уладальнікаў сабак горада Салігорска больш не хвалюе праблема, якая звычайна ўзнікала пры паездках у адпачынак ці ў камандзіроўку: што рабіць з сабакам?

Гарадскі клуб аматараў сабак «Бары» адкрыў спецыяльную гасцініцу, дзе гаспадары могуць спакойна пакінуць сваіх выхаванцаў на час паездак. Догляд і ўвага кожнаму пастаяльцу гарантаваныя.

Аб выніках работы народнай гаспадаркі Беларускай ССР у студзені—красавіку 1991 года

Паведамленне Дзяржаўнага камітэта Беларускай ССР па статыстыцы і аналізу

Дзяржкамстатам БССР падведзены вынікі работы за мінулы перыяд бягучага года. Яны сведчаць аб тым, што становішча ў эканоміцы рэспублікі застаецца складаным. З-за парушэння гаспадарчых сувязей, збояў з пастаўкамі сыравіны, матэрыялаў, камплектуючых вырабаў, паліўна-энергетычных рэсурсаў з іншых рэгіёнаў краіны працягваецца спад грамадскай вытворчасці. **Нацыянальны даход** зменшыўся ў параўнанні са студзенем—красавікам мінулага года на 4 працэнты, у тым ліку ў прамысловасці—на 3 працэнты, сельскай гаспадарцы—на 9, будаўніцтве — на 3 працэнты.

Прадукцыйнасць грамадскай працы за чатыры месяцы зменшылася на 2 працэнты.

З-за забастовак недададзена прадукцыі на 120 мільёнаў рублёў, у тым ліку ў г. Мінску—амаль на 80 мільёнаў рублёў.

Пры змяншэнні нацыянальнага даходу грашовыя даходы насельніцтва павялічыліся на 34 працэнты і склалі 10,3 мільярда рублёў. У красавіку яны ўзраслі ў 1,5 раза. Сума сродкаў, накіроўваемых на спажыванне, у разліку на аднаго работніка, склала 319 рублёў у месяц, або на 24 працэнты больш, чым у студзені—красавіку мінулага года.

Нягледзячы на прымаемыя меры па забеспячэнню прадпрыемстваў сыравінай, матэрыяламі і камплектуючымі вырабамі ў радзе галін прамысловасці ўзнікла складанае становішча з вытворчасцю важнейшых відаў прадукцыі. **Агульны аб'ём прамысловай вытворчасці** за чатыры месяцы бягучага года да ўзроўню мінулага года знізіўся на 774 мільёны рублёў, або на 3 працэнты, у тым ліку ў красавіку — на 5,6 працэнта.

З 169 важнейшых відаў прадукцыі зніжэнне вытворчасці дапушчана па 112.

У красавіку бягучага года ў паліўнай прамысловасці аб'ём вытворчасці скараціўся на 1,1 працэнта, хімічнай і нафтахімічнай прамысловасці — на 10,1 працэнта.

Выпуск шын для грузавых і легкавых аўтамабіляў і сельскагаспадарчых машын скараціўся на 15 працэнтаў. Аб'яднаннем «Беларуськалій» вытворчасць мінеральных угнаенняў у красавіку склала 132,7 тысячы тон супраць 431,2 тысячы тон у красавіку мінулага года. Страты рабочага часу ў выніку забастовак на гэтым аб'яднанні склалі 32,7 тысячы чалавека-дзён.

Навапалацкім вытворчым аб'яднаннем «Палімір» скарочана вытворчасць хімічных валокнаў і ніцей на 2 тысячы тон, або на 30 працэнтаў, светлагорскім вытворчым аб'яднаннем «Хімвалакно» — на 734 тоны, або на 13 працэнтаў.

Машынабудаўнічымі прадпрыемствамі ў выніку нерытмічнага паступлення камплектуючых дэталей, адсутнасці металу, недахвату рабочай сілы за чатыры месяцы скарочаны выпуск электрарухавікоў на 15 працэнтаў, ліфтаў пасажырскіх — на 13, грузавых аўтамабіляў—на 14, трактараў — на 6, сельскагаспадарчых машын — на 9, самаходных кормаўборачных машын—на 16, машын для ўнясення ў глебу арганічных угнаенняў—на 11 працэнтаў.

У выніку зніжэння вытворчасці прадукцыі ў студзені—красавіку спажыўцам недапастаўлена яе магілёўскім заводам «Электрарухавік» на 660 тысяч рублёў, Лунінецкім заводам па вытворчасці электрарухавікоў для сельскай гаспадаркі — на 3,1 мільёна, Мінскім трактарным заводам—на 2,2 мільёна, Мінскім аўтамабільным заводам—на 1,6 мільёна, Гомельскім заводам самаходных камбайнаў—на 7 мільёнаў рублёў.

За чатыры месяцы 1991 года вытворчасць дзелавой драўніны скарацілася на 164 тысячы кубічных метраў, або на 9 працэнтаў, у тым ліку ў красавіку — на 71 тысячу кубічных метраў, або на 18 працэнтаў. У красавіку зніжаны выпуск піламатэрыялаў на 8 працэнтаў, драўнінна-стружкавых пліт — на адзін працэнт. Пастаўка ў рэспубліку піламатэрыялаў не выканана.

Вытворчым аб'яднаннем «Крычаўцэментнашыфер» у красавіку скарочаны выпуск цэменту на 4 тысячы тон, або на 4 працэнты, Асіповіцкім кардонна-рубероiдавым заводам — мяккіх дахавых матэрыялаў на 351 тысячу квадратных метраў, або на 3 працэнты.

Вытворчасць цэглы ў красавіку ў параўнанні з красавікам мінулага года скарацілася на 4 мільёны штук, або на 3 працэнты.

У выніку зніжэння аб'ёмаў прамысловай вытворчасці прадпрыемствы рэспублікі недапаставілі спажыўцам у студзені — красавіку прадукцыі на 143,4 мільёна рублёў, у тым ліку прадпрыемствы саюзных міністэрстваў — на 114,1 мільёна рублёў, міністэрстваў і ведамстваў БССР—на 29,3 мільёна рублёў.

За чатыры месяцы бягучага года выпуск тавараў народнага спажывання склаў 13,5 мільярда рублёў, што на 2,7 працэнта больш, чым у мінулым годзе. У красавіку вытворчасць тавараў скарацілася на 4,8 працэнта.

У студзені—красавіку зніжана вытворчасць тканін усіх відаў на 6,3 працэнта.

Выпуск швейных вырабаў у рознічных цэнах за чатыры месяцы павялічыўся да ўзроўню мінулага года на 75 мільёнаў рублёў, або на 9 працэнтаў. Па многіх відах швейных вырабаў адбылося скарачэнне іх выпуску, у тым ліку шарсцяных паліто—на 17 тысяч (2,6 працэнта), касцюмаў дзіцячых — на 18 тысяч (4,5 працэнта), касцюмаў мужчынскіх—на 18 тысяч (8,9 працэнта), сукенак — на 47 тысяч (3,4 працэнта), штаноў—на 67 тысяч (6,7 працэнта), куртак—на 9 тысяч (2 працэнты), сарочак верхніх — на 220 тысяч штук (8,9 працэнта).

Вытворчасць панчошна-шкарпэткавых вырабаў у студзені—красавіку скарацілася на 8,7 мільёна пар (на 14 працэнтаў), у тым ліку Брэсцкім панчошным камбінатам—на 4,9 мільёна пар (23 працэнты), віцебскай панчошна - трыкатажнай фабрыкай «КІМ»—на 3,7 мільёна пар (12 працэнтаў), гомельскай панчошна - трыкатажнай фабрыкай «8 Сакавіка» — на 152 тысячы пар (1,5 працэнта).

Выпуск трыкатажных вырабаў павялічыўся ў студзені—красавіку на 2,7 працэнта, у красавіку—на 6,5 працэнта.

Вытворчасць абутку за чатыры месяцы зніжана на 332 тысячы пар, або на 2 працэнты, у тым ліку галаўным прадпрыемствам вытворчага аб'яднання «Прамень»—на 358 тысяч пар, або на 8 працэнтаў, у красавіку—на 3 тысячы пар, або на 0,3 працэнта, гомельскім вытворчым аб'яднаннем «Праца» — адпаведна на 228 тысяч пар, або на 24 працэнты, і на 33 тысячы пар, або на 14 працэнтаў.

Вытворчасць нехарчовых тавараў (без тавараў лёгкай прамысловасці) узрасла ў студзені—красавіку на 193 мільёны рублёў, або на 5,8 працэнта, а ў красавіку знізілася на 8,6 працэнта. Павялічылася вытворчасць бытавых халадзільнікаў на 7 тысяч штук (3 працэнты), гадзіннікаў — на 445 тысяч штук (10 працэнтаў), пральных машын—на 6 тысяч штук (у 1,6 раза), магнітафонаў—на 30 тысяч штук (у 1,6 раза), бытавых электрамясарубак—на 15 тысяч штук (у 2,5 раза), мэблі — на 20,5 мільёна рублёў (6,5 працэнта), фотаапаратаў—на 16 тысяч штук (5 працэнтаў), шпалер — на 3 мільёны ўмоўных кускоў (8 працэнтаў).

Скарацілася вытворчасць тэлевізараў каляровага адлюстравання на 35 тысяч штук (31 працэнт), матацыклаў—на 3,4 тысячы штук (20 працэнтаў), веласіпедаў—на 12 тысяч штук (16 працэнтаў), сшыткаў школьных—на 3,5 мільёна штук (7 працэнтаў),

За чатыры месяцы аб'ём харчовых тавараў скараціўся на 73 мільёны рублёў, або на 1,5 працэнта. У красавіку ў параўнанні з красавіком 1990 года зменшылася вытворчасць маргарынавай прадукцыі на 1,5 тысячы тон (15 працэнтаў), кандытарскіх вырабаў—на 2 тысячы тон (12 працэнтаў), сыру тлустага — на 757 тон (15 працэнтаў), масла—на 1,4 тысячы тон (10 працэнтаў), цукру-пяску з імпартнага сырцу—на 11 тысяч тон (25 працэнтаў), маянэзу—на 526 тон (32 працэнты), папярос і цыгарэт—на 155 мільёнаў штук (9 працэнтаў).

Становішча на спажывецкім рынку і забеспячэнне насельніцтва таварамі застаюцца нездавальняючымі. Калі за студзень—сакавік бягучага года **аб'ём рознічнага тавараабароту** ў супастаўных цэнах узрос на 10,7 працэнта, то ў красавіку ён знізіўся на 27 працэнтаў. У фактычных цэнах, у сувязі з іх рэформай, аб'ём яго павялічыўся за чатыры месяцы на 32 працэнты, за красавік—на 37 працэнтаў.

У студзені—красавіку бягучага года павялічыліся пастаўкі ў гандаль каўбасных вырабаў на 23 працэнты, сыру, мясных кансерваў—на 10—12 працэнтаў, цукру, маргарынавай прадукцыі, макаронных вырабаў—на 1—5 працэнтаў.

Разам з тым, скарацілася паступленне ў гандаль чаю, кандытарскіх вырабаў, рыбы, селядцоў, рыбных і плодаагароднінных кансерваў. Тут адбілася змяншэнне іх паставак з іншых рэспублік і па імпарту.

У красавіку бягучага года, у сувязі з павышэннем цэн і змяншэннем заявак гандлю, скарацілася рэалізацыя насельніцтву харчовых тавараў амаль усіх відаў. У той жа час іх запасы ў аптовым гандлі і прамысловасці ўзрастаюць. На 1 мая ў параўнанні з 1 красавіка бягучага года запасы масла і каўбасных вырабаў павялічыліся ў 2,5 раза, кандытарскіх вырабаў—у 1,7 раза, мяса і птушкі — на 27 працэнтаў, малочных кансерваў — на 16 працэнтаў, рыбы і сыру—на 7—8 працэнтаў.

Не палепшылася забеспячэнне насельніцтва нехарчовымі таварамі. За чатыры месяцы бягучага года адзення і бялізны, трыкатажных вырабаў і шаўковых тканін прададзена на 9—18 працэнтаў менш, чым за гэты перыяд мінулага года, панчошна-шкарпэткавых вырабаў—на 25 працэнтаў, бавоўняных і шарсцяных тканін—у 2 разы, тытунёвых вырабаў за гэты перыяд рэалізавана на 19 працэнтаў менш, а ў красавіку — на 42 працэнты.

З тавараў культурна-бытавога і гаспадарчага прызначэння ў першым квартале бягучага года ў параўнанні з першым кварталам 1990 года продаж халадзільнікаў, піяніна і раяляў знізіўся на 4—5 працэнтаў, веласіпедаў і мапедаў, электрапрасаў—на 12—13, матацыклаў, легкавых аўтамабіляў, пральных машын—на 22—23, электрапыласосаў—на 40 працэнтаў. Узрос за гэты перыяд продаж гадзіннікаў і магнітафонаў на 16—18 працэнтаў, радыёпрыёмных прыбораў, швейных машын — на 40—45, фотаапаратаў і тэлевізараў каляровага адлюстравання—на 60—65 працэнтаў.

Скараціўся на 24 працэнты продаж будаўнічых матэрыялаў. Калі за студзень—сакавік 1990 года было прададзена 9,4 тысячы драўляных дамоў заводскага вырабу, то ў студзені — сакавіку бягучага года—4,5 тысячы, піламатэрыялаў—38 і 19 тысяч кубічных метраў, камплектаў драўляных дэталей дамоў—10,1 і 5,4 тысячы квадратных метраў, фанеры кленай—1,6 і 0,9 тысячы кубічных метраў, дзелавой драўніны — 12 і 7 тысяч кубічных метраў. Продаж мяккіх дахавых матэрыялаў, шыферу зменшыўся на 31—37 працэнтаў, лінолеуму—у 2,5 раза, аконнага шкла, цэменту — на 14 — 19 працэнтаў. Рэзка зменшылася рэалізацыя аконных і дзвярных блокаў (у 6 разоў), садовых домікаў (у 4 разы).

Не паляпшаецца становішча і ў паслугах насельніцтву. Атрыманы за чатыры месяцы прырост рэалізацыі **бытавых паслуг** у фактычных цэнах на 25 працэнтаў забяспечаны за кошт павышэння цэн і тарыфаў. У супастаўных цэнах іх аб'ём скараціўся на 13 працэнтаў, а па паслугах хімічнай чысткі, цырульняў, пральняў—на 21—28 працэнтаў, па пашыву абутку—на 13 і адзення—на 3 працэнты.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Раз— праграма, два— праграма...

У пятніцу ў парламенце працягвалася абмеркаванне праграмы стабілізацыі эканомікі і сацыяльнай абароны насельніцтва, якую прадставіў на разгляд Савет Міністраў БССР.

Але спачатку такая навіна, якую ў неафіцыяльным парадку пачуў у сценах Дома ўрада, а потым на плошчы перад ім ад аднаго з прадстаўнікоў апазіцыі: яна вырашыла сфарміраваць (ці сфарміравала ўжо?) свой, ценявы Кабінет міністраў. Што ж, цяпер, трэба думаць, ад гэтага праклятага крызісу застануцца рожкі ды ножкі. Два кабінеты ўжо абавязкова яго праглынуць...

Але каб жа гэта было так проста! Ужо сам напал страсцей, які панаваў пры абмеркаванні прадстаўленай праграмы, выкладкі, факты, лічбы, якімі карысталіся ў выступленнях народныя дэпутаты, сведчаць: лёгкіх шляхоў не будзе. Больш таго, нас, напэўна, чакаюць яшчэ большыя цяжкасці, мы яшчэ прыйдзем да піка эканамічнага крызісу. Самае галоўнае: нам пакуль што не хапае нацыянальнай згоды, мы яшчэ не заўсёды ўмеем, або ўвогуле не жадаем слухаць адзін аднаго.

Што датычыць канкрэтна праграмы, варта адзначыць, што так ці іначай яна не задавальняла практычна ўсіх выступаўшых, незалежна ад таго, да якой групы яны адносяцца. А вось адносна далейшых дзеянняў можна было б іх падзяліць на тры групы: на тых, хто за тое, каб праграму «падпрацаваць»; хто за яе карэнную перапрацоўку, наданне ёй ярка выражанай рыначнай накіраванасці, і тых, хто лічыць: цяперашні ўрад нічога талковага зрабіць не можа, г. зн. трэба яго мяняць, а разам з ім, на аснове новых выбараў, і сам Вярхоўны Савет... Са свайго боку, адзначу, што, напэўна, трэба прытрымлівацца добра вядомага правіла—шукаць ісціну пасярэдзіне і ўсё ж прымусіць цяперашні ўрад адысці ад адміністрацыйна-камандных прынцыпаў, якія праглядваюць у праграме, пабудаваць яе на сапраўды рыначнай аснове. Думаецца, з той моцнай, жорсткай, нават залішне жорсткай праборкі, якую атрымалі ўрад і асабіста Старшыня Саўміна В. Кебіч, яны зробяць адпаведныя вывады. (Дарэчы, гэта праграма адпраўлена ў СМ БССР на дапрацоўку, а на сесіі пачалося абмеркаванне пытанняў раздзяржаўлення і прыватызацыі).

Аднак слова самім народным дэпутатам.

А. Камай: Па праграме. Лічу, што ўрад над ёю папрацаваў вельмі сур'ёзна, і я не магу згадзіцца з пунктам гледжання тых дэпутатаў, якія нічога канструктыўнага ў ёй не бачаць, не ўносячы нічога, толькі адхіляюць. Зразумела, у ёй нямала вузкіх месц. Але ж самі дэпутаты і павінны дапоўніць яе канкрэтнымі ідэямі, прапановамі. Яе трэба прыняць к канцу сесіі, вядома, з улікам усіх заўваг.

Праграма павінна быць менавіта дзяржаўная, а не ўрадавая, як жадаюць некаторыя. Тут прынцыповае пытанне: гэта значыць, каб мы ўсе, каму даверыў народ быць у дзяржаўных органах, узялі на сябе адказнасць за яе выкананне. Адваротнае меркаванне—спроба пазбегнуць адказнасці, а таксама кансалідацыі ў рэалізацыі сацыяльна - эканамічных задач, якія сфармуляваны і якія трэба вырашаць. Між іншым, з выступленняў прадстаўнікоў апазіцыі вынікае, што яны выкарыстоўваюць трыбуну для змены дзяржаўных структур.

Заўважу наконт Лукашэнкі, якога ведаю як дзелавога чалавека (менавіта ад А. Лукашэнкі ў асноўным і дасталося В. Кебічу — **Аўт.**). Вельмі адмоўна стаўлюся да яго выпаду супраць Кебіча.

(Заканчэнне на 2-й стар.).

Нам ёсць што адраджаць

Такая агульная думка, да якой прыйшлі на сваёй сустрэчы ў Мінску беларусісты свету

Як мы паведамлялі ўжо сваім чытачам, 25—27 мая ў Мінску праходзіў Міжнародны кангрэс беларусістаў — вялікае спатканне прадстаўнікоў многіх краін і нацыянальнасцей, паяднаных любоўю да Беларусі. Гэта мерапрыемства ладзілі сумесна Міжнародная асацыяцыя беларусістаў, Акадэмія навук, Міністэрства культуры і Саюз пісьменнікаў рэспублікі, іншыя зацікаўленыя арганізацыі.

Са словам прывітання да ўдзельнікаў кангрэсу звярнуліся першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета БССР Станіслаў Шушкевіч, прэзідэнт АН БССР Уладзімір Платонаў, міністр замежных спраў рэспублікі Пётр Краўчанка, пісьменнікі Васіль Быкаў, Ніл Гілевіч. Яўген Лецка вітаў гасцей ад Згуртавання беларусаў свету «Бацькаўшчына», а Рыгор Барадулін — ад Беларускага ПЭН-цэнтра. Пратаіерэй Георгій Латушка перадаў добрыя пажаданні ад мітрапаліта Філарэта, а таксама яго падарунак — першыя экземпляры новага перакладу Бібліі на беларускую мову.

С. Шушкевіч, у прыватнасці, прызнаўся, што лічыць кангрэс падзеяй, аб якой ён не мог марыць яшчэ гады два—тры назад, таму што не ўяўляў, як паважаюць у свеце нашу зняважаную мову, забруджаную культуру, скалечаную гісторыю. Аб мужнасці тых, для каго ўся гэта «нявыйгрышная» тэматыка з'яўляецца прадметам мастакоўскай і даследчыцкай цікавасці, гаварыў Н. Гілевіч.

Але, мяркуючы па ўсім, свет з усё большай увагай пачынае прыглядацца да народа, які пастаўлены лёсам і часам у экстрэмальныя ўмовы, а менавіта — перад праблемай так распарадзіцца сваім жыццёвым патэнцыялам, каб адолець разбуральную сілу Чарнобыля і не ўпусціць з рук яшчэ адзін шанц стваральнага нацыянальнага адраджэння.

Можна сказаць, што ўвесь кангрэс — гэта і ёсць спроба своеасаблівай «інтэлектуальна-духоўнай» талакою падняць, асэнсаваць ідэю і філасофію нацыянальнага адраджэння. Гэтая тэма радніла мноства такіх розных і цікавых выступленняў, прысвечаных праблемам беларускай мовы, культуры, гісторыі, рэлігіі, этнаграфіі, фальклору... Варта прыгадаць хаця б выступленні гасцей у першы дзень: доктар гістарычных навук з Масквы Валянцін Сядоў выклаў свае меркаванні пра балцкі субстрат у этнагенезе беларусаў; доктар філалогіі з Берліна Соня Хайль у сваім паведамленні гаварыла аб фарміраванні сінтаксічнай нормы беларускай мовы; кандыдат філалагічных навук, перакладчыца з Літвы Альма Лапінскене расказала пра сваю працу над творамі М. Багдановіча; загадчык кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта Аляксандр Баршчэўскі засяродзіў увагу на сучаснай польскай беларусістыцы...

Традыцыйна прыцягальным было выступленне Уладзіміра Конана, які зрабіў гісторыка-тыпалагічны аналіз паняцця «Беларускае нацыянальнае адраджэнне». Думаю, у чытачоў будзе іншая магчымасць больш падрабязна пазнаёміцца з канцэпцыяй гэтага вядомага вучонага, доктара філасофскіх навук. Адзначу толькі, што, на яго думку, беларусы падышлі да свайго **пятага** адраджэння. (А да гэтага, калі сцісла казаць, было першае — хрысціянскае адраджэнне XI—XII ст. ст., другое — скарынаўскае XV — XVI ст. ст., трэцяе — шляхецкае XIX ст., потым — сялянскае рэвалюцыйнае XX ст. і — нарэшце — сучаснае...).

У сучаснага адраджэння ёсць адметная рыса. Яно адбываецца не толькі на прарадзіме нацыі, але і ў перавезеным духоўным асяродку — на эміграцыі. Не заўсёды па-сваяцку цёплымі і бяскрыўднымі былі адносіны дзяржавы і яе выгнаннікаў, часта не па сваёй волі «адарваных лісткоў». Беззумоўна, і сам па сабе падобны кангрэс быў бы немагчымым без павароту нашай палітыкі ад шальмавання замежных суродзічаў да прызнання перавагі агульначалавечых каштоўнасцей. Бадай, упершыню на навуковым кангрэсе ў Мінску размова пра нашу эміграцыю прайшла з удзелам «жывой эміграцыі». Пра круглы стол «Беларуская дыяспара ў свеце», яго ўдзельнікаў мы мяркуем расказаць у наступных нумарах. А цяпер — хіба пра адзін варты ўвагі палемічны момант.

У размовах-дыскусіях сутыкаліся розныя меркаванні наконт таго, дзе ж асноўнае апірышча адраджэння Беларусі, дзе той «банк», у якім больш надзейна захаваецца наш генафонд — за мяжой ці на радзіме? Што нам пад сілу — абудзіць мільёны «тутэйшых» ці працаваць з тысячай «свядомых, але нетутэйшых»? Магчыма, яшчэ шэсць гадоў таму гэта пытанне было б зусім бясспрэчным, але цяпер нам цяжэй загадваць пра сваю непрадказальную гісторыю. Як бы там ні было — усё роўна, два роднасныя беларускія асяродкі знаходзілі і будуць знаходзіць сілу і падтрымку адзін у адным. **Яны** — завітаўшы ў свой **Менск** і пераканаўшыся, што стаіць яшчэ той шпіталь, дзе маці нарадзіла на свет... **Мы** — атрымаўшы з іх рук слуцкі пас, пачуўшы з іх вуснаў такую незвычайную родную мову...

Увогуле, шкада, што шырокія масы нашага насельніцтва яшчэ не ўведалі, які гэта цудадзейны лекавы і гіпнатычны сродак — родная мова ў замежных вуснах! Да гонару нашых гасцей: амаль усе яны віталіся з залай: «Добры дзень, спадарыні і спадары!», чыталі паведамленні па-беларуску. (Прыгадаю прафесара Томаса Бэрда з Нью-Йорка, бібліятэкара Моніку Цуліг са Швейцарыі, перакладчыцу з Балгарыі Венету Козараву-Геаргіеву...).

Асобны феномен — старшыня Англа-Беларускага таварыства з Лондана — Джым Дзінглі. Не так часта знаёмы нам прыклад высокай прафесійнай дасканаласці, калі беларускую можна вывучыць толькі за тое, што ёю пісаў Караткевіч... Увогуле, і сам абаяльны англічанін з яго індывідуальным «братэрства» ужо, здаецца, гаворыць, нібы адзін з караткевічавых герояў, у якога «the» гучала ўсё роўна як «дзе».

Так, да навуковага плёну кангрэсу трэба дадаць і эмацыянальны. Колькі «сяброў па перапісцы», па кнігах і газетах, упершыню пабачыліся ў твар, пацiснулі руку адзін аднаму! Ян Чыквін, дацэнт Варшаўскага універсітэта, вядомы яшчэ як кіраўнік літаратурнага аб'яднання «Белавежа», знайшоў гэтаму імпульсу ўласнабеларускае вызначэнне: **завіраванне.** Пад гэтым я маю на ўвазе, працягваў госць з Варшавы, што кангрэс, яго выступленні — асабліва ж запаў у сэрца яркі пісьменніцкі зварот Васіля Быкава — здолелі стварыць тое духоўнае прыцяжэнне да беларускасці, якое ўжо цяжка пераадолець.

А. ЦІХАНОВІЧ.

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

ПАРТКОМ НА ПРАДПРЫЕМСТВЕ: РАБОТА ДЗЕЛЯ ЛЮДЗЕЙ

Круглы стол «Звязды»

Бурныя працэсы, што адбываюцца ў грамадска-палітычным жыцці рэспублікі, выклікалі з'явы, якія яшчэ ўчора здаваліся нерэальнымі. Сярод іх можна назваць і патрабаванне, якое дзе-нідзе ўжо спрабуюць ажыццявіць, аб вывадзе парткомаў і партбюро за межы прадпрыемстваў. Гэтым самым робяцца спробы ізаляваць структуры КПСС ад працоўных мас, а значыць, ператварыць яе ў секту, якая займаецца толькі сваімі праблемамі. Але паколькі вакууму ні ў прыродзе, ні ў грамадстве не бывае, то ясна, што месца камітэтаў КПСС зоймуць структуры тых палітычных фарміраванняў, дзейнасць якіх — ва ўсякім разе, мяркуючы па сённяшніх рэаліях — накіравана на задавальненне сваіх амбіцый.

І ўсё ж на пераважнай большасці прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў рэспублікі пытанне быць ці не быць парткому не стаіць. А што гэта не выпадковасць, сведчыць размова за «круглым сталом», у якой прынялі ўдзел генеральны дырэктар і сакратар парткома ВА «Хімвалакно» А. ДЖУС і С. ПАДУТА, дырэктар і токар, сакратар партбюро Светлагорскай райаграпрамтэхнікі А. БАЧУРА і А. ПАКРОЎСКІ, дырэктар і электраабмотчыца, сакратар партбюро Бабруйскага гідролізнага завода Д. КАЛІНКІН і Р. ГЕДЫМІН, сакратар парткома будтрэста № 20 (г. Светлагорск) П. БАЗЫЛЕНКА, дырэктар і сакратар парткома завода буйнагабарытных шын (г. Бабруйск) В. ЗІНЧАНКА і У. КРАСНЕЎСКІ.

В. Зінчанка. Пры якіх умовах крычаць «далоў парткомы»? Пры няправільнай інфармаванасці, пры прадузятасці і праследуючы карыслівыя мэты. Гэта так, давайце глядзець праўдзе ў вочы.

С. Падута. Зараз недругі КПСС праводзяць вельмі хітрую палітыку, усялякімі спосабамі імкнучыся загнаць нас у формулу «партыя дзеля партыі». Але ж вядома, што партыя толькі тады жыве, калі прадстаўляе частку грамадства і служыць яму. Інакш ёй канец.

Дык жа мала гэтага. Усе партыйныя структуры імкнуцца прычасаць пад адзін грабянец. Вось кінула рада БНФ заклік — парткомы з прадпрыемстваў, і яго падхапілі без усялякай дыферэнцыяцыі. Правільна, там, дзе ад партарганізацый і парткомаў толку ніякага, то яны ў калектыве, можа, і не патрэбны. Але колькі пярвічак КПСС, плён дзейнасці якіх не заўважае хіба што невідушчы! А раз так, то як могуць тыя ж бэнээфаўцы, якія на словах так пякуцца аб народзе, ваяваць з тым, што эфектыўна працуе на людзей. Гэта ж нонсенс!

Вось і атрымліваецца: раней адны спалі і паднімалі рукі за ўсе прапановы падрад, а мы ім падпарадкоўваліся, а зараз другія крычаць, і хочуць, каб мы і перад імі гнуліся. Але ж нам, камуністам, трэба ж, нарэшце, сваёй галавой жыць. Тым больш, што калі мы імкнёмся жыць у прававой дзяржаве, то давайце паважаць закон, хоць ён, можа, і не ва ўсім дасканалы. А калі яго паважаць, то няма ніякіх юрыдычных падстаў для насільнага вываду парткомаў з прадпрыемстваў.

А. Бачура. Некалькі гадоў назад сакратаром нашай партарганізацыі быў чалавек, які не выходзіў са свайго кабінета, а аб справах на прадпрыемстве ведаў толькі з вытворчых нарад. У яго ўсе паперы былі ў ідэальным парадку, кожнае слова падкрэслена рознымі фламастэрамі. Затое аўтарытэт у яго быў адпаведны. Зараз у партарганізацыі істотныя змены. Сакратара ўсе ведаюць, бо ён у цэхах, у брыгадах бывае кожны дзень. Да яго часта ідуць як да апошняй інстанцыі. Яму і партбюро вераць, і гэта самая высокая ацэнка дзейнасці камуністаў.

А. Пакроўскі. Я толькі адзін прыклад прывяду. Камуніста Каўтуненку адміністрацыя папрасіла ўзначаліць брыгаду, якая за месяц давала столькі розных парушэнняў, колькі іншыя падраздзяленні за год не дапускалі. І што вы думаеце? Зараз брыгаду не пазнаць. І з тэхнічнай, і з працоўнай дысцыплінай там поўны парадак.

С. Падута. Паломніце маё слова: калі зараз пад ціскам тых або іншых фактараў парткомы адыдуць ад актыўнай работы, то людзі, працверазіўшыся ад палітыканства, будуць праклінаць нас, што мы дапусцілі такое развіццё падзей.

Я ненавіджу выраз «выходзіць з акопаў». Відаць, той, хто пусціў яго ў абарот, усю перабудову так і прасядзеў у акопах, моўчкі падымаючы руку. А трэба проста, незалежна ад палітычнай кан'юнктуры пастаянна працаваць, працаваць для людзей.

А. Джус. Дзе жыць парткому — за прахадной, перад прахадной, у горадзе ці яшчэ недзе, — гэта вырашаць самім камуністам, калектыву, дзе яны працуюць. Ім, а не партыі іншай, або на мітынгу.

Тут, праўда, ёсць адзін істотны момант. Такія размовы — ці быць на прадпрыемстве парткому — вельмі часта ўзнікаюць там, дзе кіраўнік і сакратар жывуць, як кот з сабакам, дзе яны не адчуваюць патрэбы разам рабіць справу, а выстаўляюць на першы план свае амбіцыі.

Адказ на пытанне, ці горш будзе кіраўніку, калі перастане працаваць партком, для мяне ясны: вядома, горш. У нас амаль усе рабочыя і спецыялісты — члены КПСС. Дык як можна цяпер раздзяліцца — вось спецыяліст, я тут, як камуніст — там. Гэта ж несур'ёзна. Я 10 гадоў працаваў сакратаром парткома, і я ведаю, што такое [illegible] І які разумны кіраўнік адмовіцца ад такой дапамогі?

Р. Гедымін. Ведаючы сваіх камуністаў, я магу сказаць з усёй адказнасцю: [illegible]

В. Зінчанка. Партком на нашым заводзе [illegible] кожнага з іх шмат людзей, на якіх камуністы ўздзейнічаюць сваім прыкладам. І кожны бачыць, што камуністы яго цэха — працалюбівыя, адказныя людзі. Ні ў кога з іх не павернецца язык сказаць, як гэта чуваць ад некаторых палітыканаў, што партыйцы — злачынцы. Ды без гэтых «злачынцаў» наша вытворчасць сёння спынілася б!

А такі факт: на агульназаводскай канферэнцыі працоўнага калектыву камуністаў ад ліку дэлегатаў было больш як 35 працэнтаў. У той час як ад колькасці калектыву члены КПСС складаюць каля 7 працэнтаў. Гэтыя лічбы добра гавораць і пра аўтарытэт камуністаў, і пра іх ролю ў заводскіх справах.

Ды і ёсць маса пытанняў, якія можа ўзяць на сябе толькі партком і ніякая іншая структура. Вось вам прыклад. Нядаўна атрымаў ліст з Далёкага Усходу ад камандзіра вайсковай часці. У нас працаваў бацька салдата, які там служыць.. Дык камандзір просіць дапамагчы, бо свёкар ледзь не выганяе нявестку з дому, папракае кожным кавалкам хлеба. Ну каму, як не сакратару парткома, папрацаваць з гэтым «ліхам»? Прафкому? Але ж у прафкома больш вузкая накіраванасць дзейнасці.

С. Падута. Цяпер у нас мітынгі [illegible] пастаўілі пытанне аб тым, каб я выйшаў з КПСС. Маўляў, у наш час, калі ідзе палітычная барацьба, дырэктар павінен быць незалежным ад партыі, рухаў, плыняў, і г. д. З гэтым рашэннем да мяне прыйшоў старшыня цэхкома. Вынікам нашай гутаркі стала дамова: выходзіць з партыі ці ўступаць у яе — асабістая справа кожнага чалавека. Рашэнне тое ў цэху неўзабаве адмянілі.

Р. Гедымін. Наш дырэктар уваходзіць у партбюро, і ад гэтага партарганізацыі толькі карысць. З ім лёгка працаваць, ён ахвотна выконвае партыйныя даручэнні і разам з тым часта прапануе ідэі, якія камуністы выкарыстоўваюць у рабоце, павышаючы тым самым аўтарытэт пярвічкі.

А. Пакроўскі. Калі кіраўнік камуніст аддаецца амбіцыям і не ідзе на кантакт з сакратаром партарганізацыі, то гэтага я ніяк не магу зразумець. Яны ж члены адной партыі, на іх распаўсюджваецца адзін Статут. То што, у дырэктара больш чырвоны партбілет, раз ён дазваляе сабе такое абыходжанне з таварышам па партыі, з якім заклікаы рабіць адну справу? Гэтак жа да поўнай бязглуздзіцы дайсці можна.

П. Базыленка. Чым парткомы добра дапамагаюць адміністрацыі, дык гэта вывучэннем і фарміраваннем грамадскай думкі. І яшчэ вельмі вялікі пласт работы, які партыйныя камітэты ўзнімаюць даўно і даволі паспяхова — гэта эканамічная вучоба. А ў наш час іменна эканамічная вучоба адыграе немалую ролю пры ўваходжанні працоўных калектываў у рыначныя адносіны.

В. Зінчанка. Адміністрацыя завода заключыла з парткомам дагавор. У ім абгавораны умовы арэнды памяшкання, выкарыстання аўтатранспарту, аплаты за электрычнасць і г. д. Дагаворам за парткомам замацаваны пэўныя абавязкі, яны людзям зразумелыя і падтрымліваюцца імі.

Магчыма, гэта адна з прычын таго, што па размяшчэнню парткома на заводзе не ўзнікае пытанняў. Мы з парткомам выступаем як дзелавыя партнёры, якія робяць агульную справу.

Д. Калінкін. У мяне і дзесяць, і пятнаццаць гадоў назад [illegible] емствы, якія б дапамаглі людзям вырашаць самыя набалелыя праблемы. Хаця б тое ж будаўніцтва жылля. Пры такім становішчы ніхто не абвінаваціць партком ці партарганізацыю ў бяздзеянні, у непатрэбнасці, у тым, таксама, што яна сядзіць на заводскім карку.

А. Джус. Думаю, дарма некаторыя кіраўнікі адхілілі партыйныя камітэты і бюро ад работы па падбору і расстаноўцы кадраў. У нас партком у гэтай рабоце прымае самы актыўны ўдзел, і каму, скажыце, ад гэтага дрэнна? Больш думак, больш галоснасці, больш правільны выбар.

С. Падута. Ужо па традыцыі ў нас на прадпрыемстве ёсць сферы, якімі займаецца ці адзін партком, ці разам з прафсаюзным камітэтам. Гэта сацыяльнае развіццё калектыву, аздараўленне працоўных, культурныя мерапрыемствы. І галоўнае, што партком у любой справе, за якую бярэцца, дабіваецца канкрэтных вынікаў, якія відаць кожнаму работніку аб'яднання. Калі ў краіне пачала назірацца тэндэнцыя да зніжэння пагалоўя жывёлы, а значыць, і пагаршэння забеспячэння насельніцтва мясапрадуктамі, іменна работнікі парткома ўзялі на сябе клопат па развіццю нашай падсобнай гаспадаркі. На свінатаварнай ферме аб'яднання зараз ужо каля трох тысяч свіней. Адныімі з першых у вобласці ўзялі пад сваю апеку забытую богам і людзьмі вёску, якая неўзабаве пераўтворыцца ў сучасны аграгарадок. Там таксама будзе дабротны жывёлагадоўчы комплекс.

Р. Гедымін. Лозунг аб тым, што партарганізацыі не павінны займацца вытворчымі справамі, нанёс партыі вялікі ўрон.

У нас нядаўна адбыўся сход камуністаў, прысвечаны правядзенню капітальнага рамонту. Пытанні тэхналогіі або зусім не закраналіся, або былі на трэцім плане. А на першым — ці падрыхтаваны да яго людзі, ці гатовы яны за максімальна сціслы тэрмін — у нас жа вытворчасць бесперапынная — якасна выканаць вялікі аб'ём работы. І пасля намаганняў партарганізацыі і прафкома тыдзень капрамонту прайшоў па-дзеламу, спакойна, без нерватропкі і непатрэбных аў[illegible]

[illegible] усімі працаваць? А я і наш сакратар адносімся да гэтага спакойна. Калі мэтай партый і парткомаў будзе паляпшэнне ўмоў жыцця і работы людзей — то выдатна, будзем з імі супрацоўнічаць. Можа, яны панаваму глянуць на праблемы завода і працоўных і нам адкрыюць вочы. Але калі захочуць толькі паламаць існуючае, то такога мы ім не дазволім. Хопіць ужо, наразбураліся. У такім выпадку будзем весці з імі непрымірымую палітычную барацьбу.

У. Краснеўскі. Няхай будзе на заводзе хоць пяць парткомаў розных партый, і калі яны будуць служыць рабочаму чалавеку — то на здароўе. Думаю, адміністрацыя кожнаму з іх прадаставіць кабінет...

В. Зінчанка. ...З тэлефонам.

Каментарый загадчыка сектара аргаддзела ЦК КПБ А. КУХАРЧУКА

Цяпер няма такой пярвічнай арганізацыі рэспублікі, перад якой не паўставала б пытання аб тым, як жа быць з сітуацыяй, што склалася ў працоўных калектывах. І адказ на яго даюць па-рознаму. У адных пярвічках зрываюцца на ўзаемныя прэтэнзіі, абвінавачванні вышэйстаячых партыйных органаў. У іншых — «кладуцца на дно», не падаючы прыкмет жыцця. У трэціх ідзе напружаная, цяжкая выпрацоўка новага тыпу ўзаемаадносін з працоўнымі калектывамі.

Што менавіта такі шлях найбольш перспектыўны, пацвярджае практыка тых партыйных арганізацый, прадстаўнікі якіх былі ўдзельнікамі «круглага стала». Камуністы ў ім таксама сустракаюцца з немалымі цяжкасцямі. Тым не менш пазіцыі гэтых пярвічных партарганізацый стабільныя, ёсць узаемаразуменне з людзьмі, іх падтрымка. Удзельнікі «круглага стала» прыводзілі нямала прыкладаў таго, як і дзякуючы чаму такое становішча дасягаецца. Іх значнасць, думаецца, заключаецца перш за ўсё ў тым, што яны сведчаць: справа не ў нейкіх асаблівых умовах, мерах, звышнамаганнях, а ў звычайнай, штодзённай рабоце, звязанай з вырашэннем звычайных чалавечых праблем, з канкрэтнай карысцю для калектыву. Не выпадкова многія выступаўшыя падкрэслівалі: страцілі сябе тыя парткомы і партбюро, іх сакратары, якія не дзейнічаюць, не праяўляюць ініцыятывы, перасталі вырашаць пытанні, у каго пахіснуўся аўтарытэт у калектыве. Браць на сябе клопаты і праблемы людзей і, наколькі гэта магчыма, вырашаць іх — вось залог аўтарытэту партыйнай арганізацыі. Пры такой умове наўрад ці каму ўдасца пераканаць калектыў у непатрэбнасці партыйнага камітэта.

Многія партыйныя актывісты на ўласным вопыце пераканаліся ў згубнасці адыходу партыі ад сацыяльна - эканамічных праблем. Пярвічкам гэта абышлося дорага. Да іх прыходзіць усведамленне, што для палітычнай арганізацыі займацца чыста ўнутрыпалітычнымі справамі абсурдна. Вядома, размова не можа ісці пра вяртанне да старых метадаў. Ды гэта было б і немагчыма. Тыя, хто абвінавачвае партыю і яе арганізацыі ў жаданні вярнуцца да ранейшага, быццам і не бачаць відавочнага: роля пярвічных партарганізацый на вытворчасці радыкальна змянілася, яны не маюць цяпер ніякіх адміністрацыйных рычагоў для ўмяшання — каб такое жаданне і было — у распарадча-гаспадарчую дзейнасць. У ходзе «круглага стала» была выказана і атрымала падтрымку такая формула: не займацца тэхналогіяй, а ўздзейнічаць на таго чалавека, які да гэтай тэхналогіі мае дачыненне. Былі прыведзены канкрэтныя прыклады яе рэалізацыі. Для многіх партыйных арганізацый менавіта пераклад агульнапартыйных установак на мову канкрэтных дзеянняў якраз і стаў каменем спатыкнення. Гучалі на сустрэчы таксама прэтэнзіі да вышэйстаячых партыйных органаў за адсутнасць рэкамендацый па тых ці іншых напрамках. Аднак пераважала думка, што ўмовы дзейнасці партыйных арганізацый сёння настолькі адрозніваюцца, што агульныя рэкамендацыі часта губляюць сэнс: прыдатнае адным зусім не падыходзіць для іншых. Намнога больш залежыць ад меры адказнасці камуніста, яго пазіцыі не апраўдваць сваю пасіўнасць спасылкамі на становішча ў краіне, на немагчымасць што-небудзь змяніць на сваім узроўні, а рабіць тую справу, на якую пастаўлены. Важнай тэмай з'яўляюцца ўзаемаадносіны сакратароў партыйных арганізацый і гаспадарчых кіраўнікоў. Іх таварыскі характар — адзін з найважнейшых набыткаў тых партыйных калектываў, прадстаўнікі якіх прынялі ўдзел у гутарцы. Там, дзе такія адносіны будуюцца на разумнай аснове, агульная справа толькі выйграе. І наадварот, спрэчкі, амбіцыі шкодзяць аўтарытэту як партыйнай арганізацыі, так і гаспадарчаму кіраўніку.

Пастанова Вярхоўнага Савета Беларускай ССР

АБ ПАВЕСТЦЫ ДНЯ ЧАЦВЁРТАЙ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ ССР ДВАНАЦЦАТАГА СКЛІКАННЯ

Вярхоўны Савет Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі **пастанаўляе:**

Уключыць у павестку дня чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР дванаццатага склікання наступныя пытанні:

1. Аб паўнамоцтвах нававыбранага народнага дэпутата Беларускай ССР.
2. Аб парадку асвятлення работы чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР дванаццатага склікання сродкамі масавай інфармацыі.
3. Аб Дзяржаўнай праграме Беларускай ССР па стабілізацыі эканомікі і сацыяльнай абароне насельніцтва.
4. Аб надзвычайных мерах па выкананню бюджэту Беларускай ССР на другое паўгоддзе 1991 года.
5. Аб асноўных канцэптуальных палажэннях раздзяржаўлення і прыватызацыі эканомікі Беларускай ССР і аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб набыцці грамадзянамі і юрыдычнымі асобамі аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці (аб прыватызацыі)».
6. Аб зацвярджэнні членаў Урада Беларускай ССР.
7. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб прадпрымальніцтве ў Беларускай ССР».
8. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб інвестыцыйнай дзейнасці».
9. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб прыярытэтным сацыяльна - эканамічным развіцці сяла і аграпрамысловага комплексу».
10. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб эканамічнай неплацежаздольнасці і банкруцтве».
11. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб занятасці насельніцтва Беларускай ССР».
12. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Беларускай ССР».
13. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб культуры ў Беларускай ССР».
14. Аб праекце Саюзнага дагавора.
15. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Беларускай ССР «Аб парадку прадастаўлення і адабрання зямель».
16. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб статусе народнага дэпутата мясцовага Савета народных дэпутатаў Беларускай ССР».
17. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб парадку адклікання народнага дэпутата ў Беларускай ССР».
18. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб прававым рэжыме надзвычайнага становішча».
19. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб парадку заключэння, выканання і дэнансацыі міжнародных дагавораў Беларускай ССР».
20. Аб утварэнні Камісіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР па пытаннях абароны і нацыянальнай бяспекі Беларускай ССР.
21. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб гаспадарчым судзе ў Беларускай ССР».
22. Аб праекце Гаспадарчага працэсуальнага кодэкса Беларускай ССР.
23. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб заснаванні паста Прэзідэнта Беларускай ССР і ўнясенні змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю (Асноўны Закон) Беларускай ССР».
24. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб пераразмеркаванні паўнамоцтваў паміж вышэйшымі дзяржаўнымі органамі Беларускай ССР для забеспячэння стабілізацыі пры пераходзе да рыначнай эканомікі».
25. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб сацыяльнай абароненасці інвалідаў у Беларускай ССР».
26. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Беларускай ССР «Аб парадку рэабілітацыі ахвяр палітычных рэпрэсій 20 — 50-х гадоў у Беларускай ССР».
27. Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя заканадаўчыя акты Беларускай ССР у адпаведнасці з прапановамі органаў і асоб, якія валодаюць правам заканадаўчай ініцыятывы, а таксама запытамі, прапановамі і патрабаваннямі працоўных і ўдзельнікаў мітынгаў і забастовак, што мелі месца ў красавіку 1991 года ў рэспубліцы.
   — Аб дэпартызацыі дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый.
   — Аб дэпалітызацыі праваахоўных органаў.
   — Аб уласнасці КПСС — КПБ.
   — Аб праходжанні асобамі, прызванымі ва Узброеныя Сілы СССР, воінскай службы на тэрыторыі Беларускай ССР.
   — Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у Крымінальны кодэкс Беларускай ССР і Кодэкс Беларускай ССР аб адміністрацыйных правапарушэннях.
   — Аб узмацненні адказнасці за парушэнні Правіл дарожнага руху ў Беларускай ССР.
   — Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Кодэкс Беларускай ССР аб адміністрацыйных правапарушэннях.
   — Аб дапаўненні артыкула 55 Закона Беларускай ССР «Аб выбарах народных дэпутатаў мясцовых Саветаў народных дэпутатаў Беларускай ССР».
   — Аб унясенні дапаўнення ў артыкул 53 Кодэкса аб шлюбе і сям'і Беларускай ССР.
   — Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у заканадаўчыя акты Беларускай ССР, якія датычацца хранічных алкаголікаў і наркаманаў.
   — Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у Часовы рэгламент Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.
   — Аб прызнанні страціўшымі сілу некаторых заканадаўчых актаў па нацыянальнай палітыцы.
28. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Беларускай ССР «Аб арганізацыйна-эканамічнай перабудове замежнага турызму ў Беларускай ССР».
29. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Беларускай ССР «Аб упарадкаванні льгот грамадзянам у Беларускай ССР».
30. Аб зацвярджэнні каштарыса расходаў, звязаных з дзейнасцю Вярхоўнага Савета Беларускай ССР і яго органаў, народных дэпутатаў Беларускай ССР.
31. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю (Асноўны Закон) Беларускай ССР у сувязі з законамі Беларускай ССР аб асноўных прынцыпах народаўладдзя, аб мясцовым самакіраванні і мясцовай гаспадарцы і іншымі».
32. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб адукацыі ў Беларускай ССР».
33. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб прафесіянальных саюзах».
34. Аб выбранні суддзяў.
35. Аб праекце Закона Беларускай ССР «Аб дзяржаўнай маладзёжнай палітыцы ў Беларускай ССР».
36. Аб справаздачы Часовай камісіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР па ацэнцы дзейнасці службовых і іншых адказных асоб у сувязі з ліквідацыяй вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС.
37. Аб праекце Пастановы Вярхоўнага Савета Беларускай ССР «Аб рашэнні Магілёўскага абласнога Савета народных дэпутатаў ад 28 сакавіка 1991 года № 4—10 «Аб пастанове прэзідыума абласнога Савета народных дэпутатаў ад 25 верасня 1990 года «Аб закрыцці Магілёўскага спецыяльнага прафесіянальна-тэхнічнага вучылішча № 2».

Старшыня Вярхоўнага Савета Беларускай ССР М. ДЗЕМЯНЦЕЙ.

21 мая 1991 года. гор. Мінск.

Пастанова Вярхоўнага Савета Беларускай ССР

Аб датэрміновым спыненні паўнамоцтваў народнага дэпутата Беларускай ССР ад Беларускай рэспубліканскай арганізацыі ветэранаў вайны і працы

У сувязі з заявай народнага дэпутата Беларускай ССР Шабашова Сяргея Міхайлавіча аб датэрміновым спыненні дэпутацкіх паўнамоцтваў Вярхоўны Савет Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі **пастанаўляе:**

У адпаведнасці з артыкулам 9 Закона Беларускай ССР «Аб статусе народнага дэпутата Беларускай ССР» лічыць паўнамоцтвы народнага дэпутата Беларускай ССР ад Беларускай рэспубліканскай арганізацыі ветэранаў вайны і працы Шабашова Сяргея Міхайлавіча спыненымі датэрмінова.

Старшыня Вярхоўнага Савета Беларускай ССР М. ДЗЕМЯНЦЕЙ.

23 мая 1991 г. гор. Мінск.

Раз—праграма, два—праграма...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

І яшчэ. Як вядома, у пачатку сесіі я і народны дэпутат Ціхіня выступалі супраць уключэння ў парадак дня сесіі пытанняў аб дэпартызацыі і канфіскацыі партыйнай маёмасці. Тым не менш, гэтыя пытанні ўключаны ў парадак дня, і сёй-той убачыў у гэтым наша паражэнне... Аднак тое, што сесія прыняла менавіта такое рашэнне,—гэта нармальна. Мы ж выступілі з тым, каб дэпутаты добра ўяўлялі канстытуцыйную аснову названых патрабаванняў, а таксама прававую аснову, якая базіруецца на прынятых ужо Законах СССР і БССР. Спадзяюся, што ўсё гэта дэпутаты ўлічаць.

Б. Гюнтэр: У цяперашняй праграме і не пахне рынкам. Затое зноў сустракаем тыя ж адміністрацыйна-камандныя метады, уводзіцца жорсткая сістэма дзяржзаказаў, прычым без забеспячэння матэрыяльна-тэхнічнымі рэсурсамі. Зноў пануюцца пераважна фіксаваныя і рэгулюемыя цэны... Без вырашэння палітычных праблем, без рэальнага суверэнітэту рэспублікі ніякая канцэпцыя, ніякая праграма працаваць не будуць. Вы паглядзіце на наш вульгарны суверэнітэт, на тое, што робіцца: у кожнай рэспубліцы ўстанаўліваюцца свае цэны, і гэта пры адзінай эканамічнай сістэме, эканамічнай прасторы і адзінай валюце. Што ў выніку? Цяпер наша больш таннае мяса скупляюць прыезджыя з Літвы. І ніякія таможні тут не дапамогуць. Такім чынам можна разарыць любую рэспубліку. Падобны парадак—гэта грабеж.

Ураду В. Кебіча трэба даць прававы калідор, абвясціць не дэкларатыўны суверэнітэт, а сапраўдны. Трэба нарэшце разабрацца з уласнасцю і перш за ўсё вызначыцца з прыватнай уласнасцю: будзе яна ў нас ці не. Лічу, што ад няпэўнасці гэтага пытання мы маем сёння і многія іншыя...

Л. Козік: Праграму трэба прымаць, але многае ў ёй не можа задаволіць. Перш за ўсё маю на ўвазе спробу моцна абмежаваць правы прадпрыемстваў. Выходзіць, адступаем назад... А ўвогуле, пара пераходзіць да больш канкрэтных дзеянняў...

Гэтымі словамі, напэўна, і варта было б закончыць. Але, здаецца, яны застануцца пустым пажаданнем. Пакуль што атмасфера на сесіі не ўсяляе асаблівай надзеі. Напэўна, маюць рацыю многія дэпутаты, калі гавораць, што ў першую чаргу трэба вызначыцца ў прынцыповых пытаннях. Пакуль жа атрымліваецца так: і праграмы прымаем, і законы, а ў жыцці ўсё застаецца па-ранейшаму. Як трапна заўважыў у сваім выступленні народны дэпутат Сыракваш: мы столькі прынялі законаў, што і мышы іх не з'ядуць.

Сапраўды, у гэтым добра пастараліся. Але калі ж гэтыя законы карэнным чынам зменяць сітуацыю да лепшага?

І. БАРАНОЎСКІ, кар. «Звязды».

НІХТО НЕ ЗАБЫТЫ...

У ПАМЯЦЬ аб загінуўшых у гады Вялікай Айчыннай вайны мы ствараем жалезабетонныя манументы, запальваем «вечныя агні», амаль у кожным горадзе ставім на пастаменты баявыя некалі танкі і гарматы. Але лепшым помнікам было б вяртанне з нябыту імёнаў усіх тых, хто каваў перамогу. Менавіта так лічаць хлопцы і дзяўчаты з пошукавых атрадаў, якія сабраліся недалёка ад Віцебска. Яны прыехалі сюды з Запарожжа і Снечкуса, Масквы і Краснаярска, Чэбаксар і Свярдлоўска, Оршы і іншых гарадоў нашай краіны. І, як відаць, прыехалі не дарэмна.

Дзесяць дзён маладыя энтузіясты вялі раскопкі. На месцы былых баёў яны адшукалі астанкі байцоў, зброю, баявыя ўзнагароды, іншыя ўласныя рэчы. Праз сорак шэсць гадоў пасля перамогі воіны былі нарэшце пахаваны як сапраўдныя героі.

НА ЗДЫМКАХ: амаль паўстагоддзя праляжалі ў зямлі гэтыя ўзнагароды; раскопкі вядуць і дзяўчаты.

Фота І. МАКАЛОВІЧА.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ПАМЯЦІ СВЯТЫХ МЯФОДЗІЯ І КІРЫЛЫ

Памяць святых роўнаапостальных братоў Мяфодзія і Кірылы, першанастаўнікаў і асветнікаў славянскіх ушаноўвалася 24 мая Беларускай праваслаўнай царквой. Гэта дата была адзначана ўрачыстасцямі ў гонар славянскага пісьменства і культуры, якія праводзіліся ў многіх гарадах рэспублікі.

У гэты дзень мітрапаліт Мінскі і Гродзенскі Філарэт, патрыяршы экзарх усяя Беларусі адслужыў боскую літургію ў царкве, асвячонай у імя святых Мяфодзія і Кірылы, размешчанай у крыпце Мінскага кафедральнага Свята-Духава сабора.

Мітрапаліт Філарэт усклаў кветкі да мемарыяльнага знака з адлюстраваннем святых Мяфодзія і Кірылы ў Мінску на вуліцы, якая носіць іх імя.

(БЕЛТА).

«СУПЕРБАНК»: ГУЛЯЮЦЬ УСЕ!

ЛІДА. (**Т. Чарнавус**). Такога ажыятажу Ліда, напэўна, яшчэ не бачыла. Адышлі на другі план думкі аб забастоўках, высокіх цэнах. Лідчане заняты... гульнёй. Так, «Супербанк» зацьміў белы свет. Гуляюць усе: ад дзяцей і да пенсіянераў, цэлымі класамі і прадпрыемствамі. Што ж так вабіць? Вядомая справа — жаданне атрымаць тыя 76 тысяч, якія пры ўдалым збегу акалічнасцей гарантуе «Супербанк». Праўда, такіх шчасліўчыкаў пакуль што не відаць, а вось твары распаўсюджвальнікаў ззяюць ад шчасця. Яшчэ б! Колькі гарадоў аб'ездзілі «суперы», але такога «разумення» нідзе не сустракалі. Дык што гэта? Масавы псіхоз? Наўрад ці. Але прыкрыццё ўсёй гэтай сумніцельнай акцыі «чарнобыльскай дабрачыннасцю» настройвае зусім не на аптымістычны лад. У даным выпадку — стаўка на азарт. Апошняе, несумненна, ёсць, а выйгрыш?

ПАШТОЎКА З-ЗА МЯЖЫ

Цікавае паведамленне, дарэчы, з ілюстрацыяй, атрымала рэдакцыя. І адразу — у нумар. Вядома, мы прывыклі, што ўсё савецкае — лепшае. І раптам... Але па парадку.

На ферме Алана Дэцінга ў штаце Фларыда можна бачыць адразу тры савецкія трактары: два «Беларусы» і адзін Харкаўскага завода. Чаму выбар выпаў на савецкія машыны? Магчыма, сакрэт у іх — асабліва добрай якасці? На гэтыя пытанні карэспандэнта ТАСС містэр Дэцінг адказаў так: «Трактары працуюць дрэнна. Затое каштуюць танна. За тыя ж грошы я мог бы купіць толькі адзін амерыканскі. Чаму яны дрэнныя? Мяркуйце самі. Апошні з іх я купіў восем месяцаў назад. Завесці яго ключом запальвання немагчыма. Механізм запуску ў халоднае надвор'е выйшаў са строю ў першы ж месяц. Масла цячэ адусюль — адкуль толькі магчыма. Тое самае з гаручым. Не паспяваю мыць рухавік і падцягваць розныя балты. Вельмі дрэнная гума на пракладках. Каб не даволі прыстойны матор і мае здольнасці механіка, то толку ад іх не было б зусім...»

Пасля нашаму журналісту давялося ўбачыць айчынныя трактары ў рабоце. Адзін цягнуў іншы на прычэпе мінут дзесяць, пакуль той не завёўся. Праўда, потым ён гадзіны дзве добра баранаваў глебу. А затым фарміраваў з дапамогай спецыяльнага прыстасавання градкі і адначасова пакрываў іх плёнкай.

Фота С. БАБІЧА.

НУ І ЦЕШЧА!

Недзе пад раніцу работніца Мінскага камвольнага камбіната пачала біць зяця малатком па галаве. Нанесла ажно чатыры ўдары. Але і гэтага ёй здалося мала. І тады яна схапіла гумавы медыцынскі жгут і завязала яму «гальштук» на шыі.

Адным словам, пакуль прыбыла «хуткая дапамога», зяць богу душу аддаў. Вядома, цешчы не надта любяць сваіх зяцёў. Але не да такой жа ступені!

НЕ МАЙ 100 СЯБРОЎ, А МАЙ... 1000 РУБЛЁЎ

ПІНСК. (С. Шапіра). Ад гэтага часу пінскія вадзіцелі, якія будуць затрыманы ў нецвярозым стане за рулём і пазбаўлены правоў кіравання транспартам, могуць з палёгкай уздыхнуць: выканком гарадскога Савета сваім рашэннем дае ім шанц адкупіцца ад такога пакарання грашовай «кантрыбуцыяй» у размеры 1000 рублёў.

Пытанне ў кожным канкрэтным выпадку разглядае дзяржаўтаінспекцыя. Атрыманыя сродкі, а іх чакаецца нямала, пойдуць на рахунак новай грамадскай арганізацыі — фонд «Бяспека дарожнага руху». Прадугледжаны таксама грашовыя «кантрыбуцыі» ад 100 да 500 рублёў замест пазбаўлення правоў за розныя іншыя парушэнні вадзіцелямі правіл дарожнага руху.

Ці зменшыць гэта колькасць трагедый на дарогах — пакажа час.

АДНОЙ ГРУПАЙ МЕНШ

МІНСК. У выніку правядзення аператыўна-пошукавых мерапрыемстваў супрацоўнікі крымінальнага вышуку Савецкага РАУС і УУС Мінгарвыканкома затрымалі небяспечную злачынную групу з 5 чалавек.

У міліцыю неаднаразова паступалі сігналы аб тым, што ў горадзе дзейнічае злачынная шайка, якая займаецца рабаўніцтвам і крадзяжамі, у тым ліку і польскіх турыстаў. Даказана, што затрыманыя маюць непасрэднае дачыненне да 10 злачынстваў. Частка нарабаванага канфіскавана.

А КАМІСІЁНКІ СУПРАЦЬ...

БРЭСТ. (А. Разановіч). Усе вядомыя камісіёнкі горада ўпрыгожыліся аб'явамі: тавар не прымаецца.

На пытанні польскіх турыстаў і нашых грамадзян прадаўцы даюць стандартны адказ: затаварыліся. А панізіць цэны на тавары яны не могуць. У гэты ж час джынсамі, скуранымі курткамі, майкамі, красоўкамі і іншымі таварамі самага шырокага попыту ідзе бойкі гандаль на вуліцы паміж ЦУМам і «Інтурыстам». Вулічны рынак жыве па сваіх вулічных законах. На ім можна патаргавацца. У той час як канкурэнцыя ва ўсім свеце прыводзіць да зніжэння цэн, у брэсцкіх камісійных магазінах яны застаюцца «на ўзроўні».

Выпуск падрыхтавалі: У. ГОЙТАН, А. КОКТЫШ, А. СЛАНЕЎСКІ, І. КАРНЕЙ, С. СУЛКОЎСКІ.
Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

«У КРАІНЕ СВЕТЛАЙ, ДЗЕ Я ЎМІРАЮ...»

Прыехаўшы ў Ялту і купіўшы ў кіёску турысцкую схему, вы лёгка можаце адшукаць у горадзе месцы, дзе жылі рускія паэты С. Надсан і У. Лугаўской, украінскія—С. Рудански і Леся Украінка, дзе вучыўся рэвалюцыянер П. Войкаў і тварыў кампазітар В. Калліннікаў. Я ўжо не кажу пра А. Чэхава, М. Горкага і М. Бірукова: ім—самае пачэснае месца ў апісаннях славутасцяў Ялты.

А вось пра Максіма ў турысцкім даведніку я не прачытаў нічога, і нават імя яго там не згадваецца.

Чыя ў тым віна,—складальнікаў даведніка? А можа, наша ўласная,—тых, хто з такой вернападданніцкай ахвотай узвялічваў і пакланяўся чужым праpокам, прыніжаючы і забываючы пра сваіх?

І вось нарэшце сёлета (можа, упершыню пасля смерці Паэта) Ялта пачула галасы нашчадкаў Максімавых, убачыла, што і мы, няхай і ўслед за іншымі, вяртаемся да ўласных нацыянальных каштоўнасцей.

Не, не было ў гэтыя дні,—калі вялікая дэлегацыя з Беларусі прыляцела ў Крым, — ні раўнадушнасці, ні паблажлівасці, ні прахалоды з боку гаспадароў да нагоды, якая прывяла нас на чарнаморскі бераг. Наадварот,—самае шчырае разуменне і цёплы прыём. Гасцей з Беларусі ля трапа самалёта сустракаў Старшыня Савета Міністраў Крымскай аўтаномнай рэспублікі А. Курашык. Гучала медзь аркестра. Гаспадары ў прывітальных словах чыталі вершы Багдановіча.

І потым усе дні адчувалася, што зямля, якая прыняла Максіма,—хоць і не родная, але і не такая ўжо чужая для нас. Варта толькі самім не забываць пра сваю годнасць, адчуваць свае карані,—і гэта адчуюць і ацэняць іншыя.

Для артыстаў з ансамбля народнай музыкі «Свята» і вядомых у краіне «Сяброў» Ялта дала лепшыя свае пляцоўкі. Беларускія танцы, музыка, спевы гучалі ў фестывальнай канцэртнай зале «Юбілейная», на цэнтральнай ялцінскай плошчы, у тэатры імя Чэхава, у санаторыях. Адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны памяці Максіма. Адкрылася выстаўка ў музеі «Культура Ялты». У горадзе прадаваліся беларускія кнігі...

Словам, нарэшце і мы не горш за іншых пачалі ўшаноўваць памяць слаўных сыноў сваёй зямлі. Вось толькі не забыць бы пасля таго, як змоўкнуць урачыстыя маршы, пра ўсё тое, што яшчэ не зроблена, што чакае свайго часу,—і ў дачыненні да памяці М. Багдановіча, і да многіх іншых, усё яшчэ як належыць не ацэненых геніяў беларускай зямлі.

У Крыме ў гэтай справе можна было б абапірацца на беларусаў, якія жывуць там. Іх, як аказалася, нямала, і яны не забываюць пра свае карані. Зусім нядаўна створана Крымскае беларускае культурна-асветнае таварыства, якім кіруе наш зямляк з Гомельшчыны Уладзімір Сцяпанавіч Даўгалёў — генеральны дырэктар Крымскага дзяржаўнага цэнтра культуры і ўзаемадапамогі. Збіраюцца ствараць уласную арганізацыю і беларусы Ялты. Там завадатар гэтай справы Міхаіл Аўрамавіч Казакоў, намеснік галоўнага рэдактара рэспубліканскай газеты «Курортны Крым». У кабінеце Міхаіла Аўрамавіча мы размаўляліся пра гэты клопат. Работа ідзе, як аказалася, не без цяжкасцей:

— Па выніках апошняга перапісу, у Крыме жывуць 50 тысяч беларусаў, у Ялце—некалькі тысяч. Але людзі гэтыя вельмі разрозненыя, адасобленыя адзін ад аднаго. Нядаўна мы далі ў газеце абвестку, запрасілі адгукнуцца беларусаў. Адклікнуліся, на жаль, адзінкі. Так што ўся праца па стварэнню таварыства наперадзе. Галоўнае—ёсць людзі, якія складуць касцяк арганізацыі,—неабыякавыя да беларускай справы. У нас вялікія планы: у Музеі культуры Ялты хацелася б адкрыць пакой М. Багдановіча, займець сваю бібліятэку нацыянальнай літаратуры. Збіраемся наладзіць трывалы кантакт з Айчынай, магчыма—у будучым адкрыць сваю нядзельную школу, вучыць роднай мове дзяцей. Ну, а на першым часе—хаця б сустракацца, згуртоўвацца...

Для будучага таварыства ўжо і памяшканне падабрана—у добрым месцы ў цэнтры горада. І, хочацца спадзявацца, — будзе яно, згуртаванне беларусаў Ялты, а значыць, і словы, думка, вобраз Максіма на далёкім марскім узбярэжжы нам, адгэтуль, з Бацькаўшчыны, не будуць выглядаць такімі ўжо самотнымі, забытымі, нікому не патрэбнымі.

Ёсць у Крыме яшчэ адна мясціна, ускосна звязаная з вобразам Паэта. У Місхоры ў санаторыі «Беларусь» у сціплым скверыку на невысокім пастаменце — бюст Максіма. Здаецца, гэта—адзіны помнік Паэту за межамі Беларусі (а і на Бацькаўшчыне іх ці многа?). Як бы хацелася, каб узвышаўся гэты ці іншы помнік не ў далёкім ізаляваным санаторыі, а дзе-небудзь у Ялце, у людным месцы. Каб прыходзілі, прыязджалі сюды беларусы пакланіцца Паэту.

Як бы хацелася, каб, прыязджаючы ў Ялту, прыхільнікі творчасці Максіма (а іх нямала) не блукалі па гарадскіх ускраінах у пошуку багдановічаўскіх мясцін, а маглі набыць у любым кіёску пуцяводнік,—што-небудзь накшталт «Ялцінскімі сцежкамі М. Багдановіча» з падрабязным апісаннем маршрутаў.

Як мала намаганняў і сродкаў на гэта патрэбна,—намнога менш, чым арганізаваць свята, фестываль ці шматлюдны прыём са шчодрымі пачастункамі.

...Усё кароткае жыццё Максіма не пакідала тужлівая думка аб блізкай смерці. І не раз ён задаваў сабе пытанне:

Шмат у нашым жыцці ёсць дарог,
А вядуць яны ўсе да магілы.
І без ясных надзей, без трывог,
Загубіўшы апошнія сілы,
Мы сайдзёмся, спаткаемся там
І спытаем сябе: для чаго мы
Па далёкіх і розных пуцях
Адзінока йшлі ў край невядомы?

Пытанне гэта, нягледзячы на заўчасную смерць, Максім не пакінуў без адказу.

У апошні дзень у Ялце, пасля вялікага канцэрта беларускіх артыстаў, што адбыўся ў фестывальнай зале, выйшаўшы на вуліцу, мы ўбачылі ў цёмным паўднёвым небе зорку Венеру, — нязвыкла высока над гарызонтам, зусім побач з маладзіком. Тую зорку, песню Багдановіча пра якую ведае кожны беларус. Тую зорку, што будзе з'яўляцца ў вечаровым небе і над Беларуссю, і над Крымам, пакуль існуе Зямля.

В. ЖДАНКО,
спец. кар. «Звязды».
Фота А. КЛЯШЧУКА.
г. Ялта.

Аб выніках работы народнай гаспадаркі Беларускай ССР у студзені—красавіку 1991 года

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Агульны аб'ём **платных паслуг** у параўнанні са студзенем — красавіком мінулага года ў супастаўных цэнах скараціўся на 3,7 працэнта, хоць у фактычных цэнах ён узрос на 18 працэнтаў.

У рэспубліцы завяршаецца **сяўба яравых культур.** На 16 мая іх пасеяна на плошчы 2.534 тысячы гектараў (81 працэнт да плана). Збожжавыя і зернебабовыя культуры размешчаны на плошчы 1.603 тысячы гектараў (92 працэнты). У сувязі з пераўвільгатненнем глеб адстаюць з сяўбой асобныя раёны Віцебскай і Магілёўскай абласцей.

Бульбы пасаджана 208 тысяч гектараў (81 працэнт запланаванай плошчы), ільну пасеяна 102 тысячы гектараў (83 працэнты). У бягучым годзе скарачаюцца плошчы гэтых культур. У параўнанні з мінулым годам плошчы пад бульбу скарочаны на 27 тысяч гектараў (на 10 працэнтаў), ільну—на 26 тысяч гектараў (на 17 працэнтаў).

Агародніны пасеяна 10 тысяч гектараў, або палавіна запланаваных плошчаў.

На 1 мая бягучага года кармоў для грамадскага пагалоўя было на 18 працэнтаў менш, чым на гэту дату ў мінулым годзе. Аднак рэзкага падзення ў вытворчасці мяса не дапушчана. За студзень—красавік **рэалізавана жывёлы і птушкі** менш у параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года на 0,5 працэнта. У красавіку рэалізацыя склалася на ўзроўні мінулага года. Вытворчасць малака знізілася на 10 працэнтаў, у гандаль яго накіравана на 5 працэнтаў менш.

Знізілася прадуктыўнасць дойнага статка, на адну карову за студзень — красавік надоена па 940 кілаграмаў малака супраць 1.013 у папярэднім годзе.

Вытворчасць яек за студзень — красавік зменшылася да ўзроўню мінулага года на адзін працэнт.

Закупкі жывёлы і птушкі за студзень—красавік засталіся на ўзроўні мінулага года, за красавік—павялічыліся на 4 працэнты. Малака закуплена 89 працэнтаў да ўзроўню мінулага года, у красавіку—90 працэнтаў.

За першы квартал сельскай гаспадарцы пастаўлена 1.393 грузавыя аўтамабілі (85 працэнтаў да першага квартала мінулага года), 623 збожжаўборачныя камбайны (88 працэнтаў), 266 кормаўборачных камбайнаў (91 працэнт), 1.652 трактарныя плугі (71 працэнт), 900 сеялак (74 працэнты), 146 прэс-падборшчыкаў (56 працэнтаў), 891 машына для ўнясення арганічных угнаенняў (53 працэнты), 554 дальныя ўстаноўкі (85 працэнтаў). Зніжаны пастаўкі культыватараў, радковых жняярак, трактарных касілак, камплектаў абсталявання для кармацэхаў.

Не паляпшаецца становішча спраў у **будаўніцтве.** За мінулыя чатыры месяцы за кошт дзяржаўных капітальных укладанняў уведзена ў дзеянне 477 тысяч квадратных метраў жылля, або на 9 працэнтаў менш, чым у студзені—красавіку мінулага года.

За чатыры месяцы пабудавана дашкольных устаноў на 510 месц, бальніц — на 130 ложкаў, амбулаторна-паліклінічных устаноў—на 400 наведванняў у змену.

Для сем'яў, перасяляемых з раёнаў Гомельскай і Магілёўскай абласцей, у бягучым годзе прадугледжана ўвесці ў эксплуатацыю 1,6 мільёна квадратных метраў жылля за кошт сродкаў, выдзеленых на ліквідацыю катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. У студзені—красавіку яго ўведзена толькі 63,4 тысячы квадратных метраў.

За чатыры месяцы паступіла ў **бюджэт даходаў і падаткаў** 7,8 мільярда рублёў, у тым ліку ў бюджэт рэспублікі — 6,6 мільярда рублёў. У параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года даходы і падаткі ўзраслі ў 1,5 раза. Падатку з абароту паступіла 2,1 мільярда рублёў, што на 15 працэнтаў менш, чым за студзень—красавік мінулага года.

Падатак на прыбытак дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый склаў 2,7 мільярда рублёў і павялічыўся на 45 працэнтаў, падаткі з насельніцтва — 655 мільёнаў рублёў, або на 20 працэнтаў больш. Падатку з продажаў паступіла 479 мільёнаў рублёў, надзвычайны падатак з прадпрыемстваў і арганізацый склаў 382 мільёны рублёў.

Прыбытак прадпрыемстваў і арганізацый (без сельскай гаспадаркі, спажывецкай кааперацыі і дзяржстраха) за студзень—красавік бягучага года склаў 6,7 мільярда рублёў, у тым ліку ў прамысловасці—5,1 мільярда, у будаўніцтве — 0,6 мільярда рублёў. У параўнанні з гэтым жа перыядам мінулага года прыбытак узрос у 1,9 раза.

За студзень — красавік 1991 года **пастаўка тавараў для экспарту** склала 528 мільёнаў рублёў. Пастаўлена на экспарт 236 металарэзных станкоў, 5.567 трактараў, 1.188 грузавых аўтамабіляў, 696 матацыклаў, 25 тысяч тэлевізараў, 110 тысяч халадзільнікаў, 629 тысяч гадзіннікаў, 507 тысяч падшыпнікаў качэння, 526 тысяч тон калійных угнаенняў, 53 тысячы тон карбаміду, 876 тысяч квадратных метраў драўнінна-валакністых пліт, 2 тысячы тон поліэтылену.

Дзяржкамстат БССР.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту У. Сычова

ДРУГІ КВАРТАЛЬНЫ КОНКУРС РАШЭННЯЎ

Аб'яўляем другі квартальны конкурс рашэнняў задач і эцюдаў. Усяго будзе восем тураў—па два заданні ў кожным. За правільнае і поўнае рашэнне кожнай конкурснай кампазіцыі ўдзельнік атрымлівае: за рашэнне двухходоўкі—2 ачкі (дастаткова ўказаць першы ход), трохходоўкі—3 ачкі, шматходоўкі—4 ачкі і за эцюды—5 ачкоў.

За выяўленне пабочных рашэнняў, дуаляў у ідэйных варыянтах будуць налічвацца дадатковыя ачкі.

Конкурс мае кваліфікацыйнае значэнне: тыя, хто развяжа ўсе заданні, атрымае даведку на прысваенне яму II разраду па шахматах. Тры пераможцы будуць узнагароджаны літаратурай. Тэрмін прысылкі адказаў на задачы — два тыдні з дня апублікавання ўмоў конкурсу і тры — на эцюды. У пісьмах, асабліва ў першым, абавязкова ўкажыце сваё прозвішча, імя і імя па бацьку, паштовы індэкс.

Адрас рэдакцыі: 220041, г. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

На канверце павінна быць памета «Шахматы».

Заданне № 1

Белыя: Крb7, Фd3, Кb3, Кb8 (4).

Чорныя: Крb4 (1).

Мат за 2 хады.

Заданне № 2.

Белыя: Крf7, Фа1, Ла4, Сс7, Кb7, п. b6 (6).

Чорныя: Крс6 (1).

Мат за 2 хады.

ПРАВЕРЦЕ ВАШЫ АДКАЗЫ

Кампазіцыі, апублікаваныя ў нумарах газеты за 12.04, 18.04 і 8.05 г. г., рашаюцца наступным чынам:

У. Іваноў. 1. Кf3! 1. Фе4? Ла2! 1. Лс5? Кd4! 1. Фb2? Кh5!

В Волчак. 1. Лс6! ~ 2. Фg2+. 1... с2, 2. Фf3+, 1... d3 2. Ф:d3+, 1... Л:f4; Лg5 2. Ф:f4, Фf3+.

У. Іваноў. 1. Сb6! ~ 2. Фс5+. 1... Кd3 2. Ф:с4+, 1...С:d6 2. Фf7, 1... Кре4, 2. Фс5.

М. Плотнікаў. 1. Ке3! ~ 2. Фс4+Кре5 3. f4+ 1... Кg5 2. Фс3+ Кре4 3. Сс6+, 1... Ла4 2. Фd7+Крс5 3. Фс6+, 1... Кра5 2. Фd6+ Кре4 3. Фd5+.

А. Міронаў. 1. Крg7!

А. Міронаў. 1. Крd2! Сg6 2. Крd3 Кс7 3. Сd4 1... f3 2. Сd4 Кре4 3. С:f6+, 1... Кс7 2. Лd4+ Кре5 3. Лс4+ 1. Крс2? f3!

СЁННЯ — ДЗЕНЬ ПАГРАНІЧНІКА

ТРЫВОЖНАЯ СЛУЖБА

НЕ ЗУСІМ СВЯТОЧНЫ РЭПАРТАЖ З КАНТРОЛЬНА-ПРАПУСКНОГА ПУНКТА НА ЧЫГУНАЧНАЙ СТАНЦЫІ ГРОДНА

— Фашысты!

Гэта слова, якое раптам пачулася з натоўпу, нібы разанула Храпава нажом па сэрцу. Іншы на яго месцы не стрымаўся б, выпаліў нешта ў адказ. Аднак маёр разумеў: не мае ён права на падобную слабасць. Асабліва сёння, калі нервы ў дзесяткаў людзей былі літаральна на грані зрыву і магло здарыцца непрадбачанае. Ужо не першую гадзіну працягвалася гэта «забастоўка» на чыгуначных рэйках. Дайшло да таго, што людзі перакрылі дарогу пасажырскаму поезду і заявілі, што пакуль іх патрабаванні не будуць выкананы, яны адсюль не крануцца.

А пачалося з таго, што з Масквы паступіў загад: адмяніць укладышы да пашпартоў для замежных паездак. Для шматлікіх людзей, якія з вялікімі цяжкасцямі купілі білеты і сядзелі, як кажуць, на чамаданах, гэта быў сапраўдны гром сярод яснага неба. У такой сітуацыі, як правіла, рэдка шукаюць вінаватых. Пад гарачую руку трапляе той, хто побач. Словам, не цэнтру, а маёру Анатолю Міхайлавічу Храпаву давялося разам з калегамі вытрымліваць хвалю чалавечага абурэння. Дзякуй богу, дыпламатычнага таленту ім хапіла.

Хутка гэты створаны ў лепшых традыцыях адміністрацыйна-каманднай сістэмы загад адмянілі. Але ў пагранічнікаў і таможнікаў станцыі Гродна (ды і, напэўна, іншых), заўважым, ніхто не папрасіў прабачэння за сапсаваныя нервы, за нанесеныя ім абразы...

— Вось так заўсёды, — сумна разважае А. Храпаў. — Нехта зробіць памылку, а мы вымушаны расплачвацца.

І гэта не скарга, а рэальнасць, прычым, даволі жорсткая. Мяркуйце самі. Маёр Храпаў на станцыі Гродна працуе амаль усё сваё «пагранічнае» жыццё і можа параўноўваць. Дык вось, раней праз станцыю адпраўляліся за мяжу не больш як 200 пасажыраў штодзённа. Цяпер — па 5 тысяч, а ў суботу і нядзелю — па 7—8 тысяч, а то і больш. Вядома, без жалезнай дысцыпліны, без узаемапавагі пасажыраў, з аднаго боку, і пагранічнікаў і таможнікаў, з другога, — не абысціся. Але які парадак, якая ўзаемапавага без стабільнага заканадаўства?

У мінулым месяцы на КПП атрымалі ўказанне: прапускаць за мяжу толькі тых, каму выдалі пашпарт у Міністэрстве замежных спраў.

— Што тут пачалося, — расказвае А. Храпаў. — Канфлікт за канфліктам. Едзе чалавек сапраўды па службовых справах, напрыклад, заключаць дагавор з нейкай замежнай фірмай. А мы яго не прапускаем. Стоп, маўляў, звярніцеся ў Міністэрства замежных спраў, перарэгіструйце пашпарт. Праз некалькі тыдняў паступіла новае распараджэнне: прадоўжыць тэрмін дзеяння службовых пашпартоў, выдадзеных АВіРамі да 15 мая, а потым і да снежня. Невядома, якое ўказанне атрымаем заўтра...

Вось так ускладняюцца і без таго няпростыя ўзаемаадносіны супрацоўнікаў КПП з пасажырамі. Зрэшты, з некаторымі гасцямі станцыі Гродна знайсці агульную мову вельмі цяжка. Ды і ці трэба? Некалькі дзён назад, напрыклад, прапаршчыку Юрыю Апалайку давялося пазнаёміцца з чалавекам, які хацеў адправіцца ў Польшчу з... чужым пашпартам. Адкуль у яго гэты дакумент — адкажа следства. Ну, а сам махінатар сцвярджае, што агульнаграмадзянскі загранічны пашпарт разам з запрашэннем наведаць суседнюю краіну купіў на гродзенскім рынку. Вось толькі прафесіянальныя якасці работнікаў КПП ён яўна недаацаніў. Прапаршчык Ю. Апалайка хутка разабраўся, што тут не ўсё чыста.

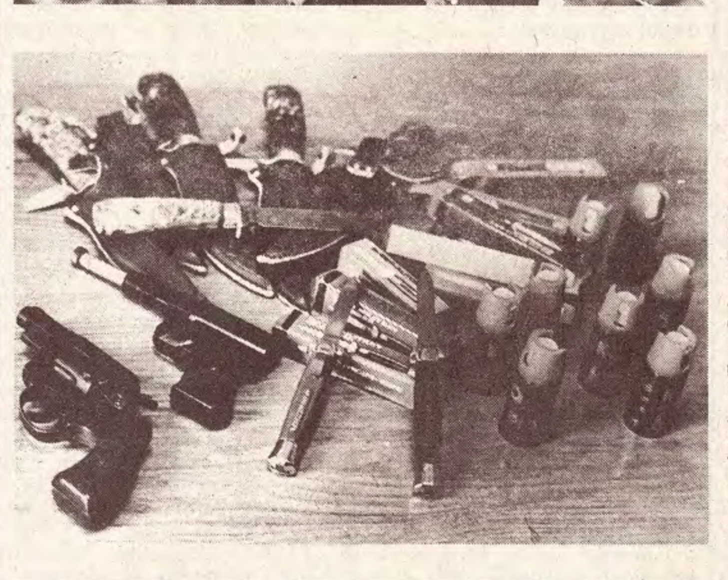
У мінулым месяцы пагранічнікі затрымалі ў поездзе салдата, які дэзерціраваў з Заходняй групы войск. Затрымалі і грамадзянку Манголіі, якая вучыцца ў нашай краіне. Суайчыннікі схавалі яе ў... нішы для чамаданаў. Не прайшоў нумар.

Магчыма, апошні эпізод у кагосьці выкліча ўсмешку. А вось наступны — наўрад ці. 976 газавых балончыкаў выявіў у міжстолевай прасторы аднаго з купэ начнога поезда Варшава—Масква малодшы сяржант Аляксандр Кляпінін. Уявіце сабе, колькі злачынстваў магло здарыцца, каб гэтыя балончыкі трапілі на «чорны» рынак.

Дзякуй, Аляксандр, за выдатную службу! Дзякуй і вам, капітан Аляксандр Сураўцаў, прапаршчыкі Валерый Паўленка, Юльян Федаровіч, Валянцін Малышка, сяржант Сяргей Васілюк, малодшыя сяржанты Валянцін Лупан і Уладзімір Хашчук. Дзякуй усім, для каго свяшчэнныя рубяжы Радзімы — не проста прыгожыя словы.

Б. ПРАКОПЧЫК.

На здымках: 26 гадоў служыць у пагранічных войсках палкоўнік **Ф. Сайбаталаў.** Грузія, Арменія, Азербайджан... «Наш галоўны набытак, — лічыць Ф. Сайбаталаў, — сяброўскія адносіны з мясцовым насельніцтвам, працоўнымі калектывамі Гродзеншчыны». Фарыд Сайфутдзінавіч разам з лепшымі спецыялістамі сваёй справы з КПП станцыі Гродна — сяржантам Сяргеем **Васілюком,** малодшымі сяржантамі Валянцінам **Лупанам,** Аляксандрам **Кляпініным** і Уладзімірам **Хашчуком;** газавыя пісталеты і балончыкі, халодная зброя — толькі частка кантрабанды, якую затрымліваюць на станцыі Гродна.

Фота А. ПЕРАХОДА.

Ні для каго, напэўна, не з'яўляецца сакрэтам той факт, што беларускія выканаўцы сёння амаль не робяць надвор'я на айчынным зорным небасхіле (за выключэннем, можа, толькі Ігара Карнелюка). І гэта крыўдна, бо назваць нашу рэспубліку беднай на таленты нельга. Таму я і вазьму на сябе смеласць зрабіць прагноз, што, вобразна кажучы, не за гарамі той час, калі музычныя крытыкі краіны, кампетэнтныя колы і наогул меламаны загавораць аб мінскім электра-поп-шоу гурце «Рэфлекс», які працуе зараз у саставе тэатра песні Ядвігі Паплаўскай і Аляксандра Ціхановіча. Падставы? Бясспрэчны прафесіяналізм, нестандартны падыход да ўласных сачыненняў, сапраўдная прага да творчасці, яркі і запамінальны вобраз саліста. Ды ці мала што яшчэ? Скажаце, не новае? Схадзіце на канцэрт, паслухайце, і вы пераканаецеся ў адваротным.

Госць «Звязды» — гурт «Рэфлекс»

«Трэба спяваць аб цудоўным— прыродзе, каханні...»

А пакуль давайце пазнаёмімся з гуртам «Рэфлекс» у асобе яго ідэйнага натхняльніка, вакаліста, лідэра, кампазітара Сяргея Брыксы.

— І першае пытанне: з чаго ўсё пачалося?

— Калі глядзець у корань— то з Дома піянераў, дзе я навучыўся іграць на барабане. Потым, пасля школы, каб мець кішэнныя грошы, ездзіў з сябрамі акампаніраваць на вяселлях. Некаторы час працаваў у мінскай групе «Метро». Менавіта тут мяне заўважыў і запрасіў да сябе Васіль Раінчык. Так я з'явіўся ў «Верасах». Хутка здагадаўся, што таксама магу пісаць музыку. У той час яшчэ не спяваў, але западозрыў у сабе і такую магчымасць. Пісаць пачалі разам з клавішнікам Сяргеем Герутам. Вядома, Раінчыку было нявыгадна, каб у адным калектыве кожны займаўся «сваёй музыкай», хоць ён мог бы нас і праслухаць, і даць студыю запісацца. Тады ў мяне і нарадзілася думка аб стварэнні ўласнага гурту. У той час у «Верасах» яшчэ працаваў Ціхановіч, які ўжо выношваў планы тэатра песні. Вось ён і запрасіў нас да сябе. Так што з дня ўзнікнення тэатра Ціхановіча і Паплаўскай мы там. Але я не хачу сказаць, што два гады ў «Верасах» прайшлі дарэмна. Не! Менавіта гэты калектыў стаў першай вялікай прафесіянальнай школай.

Зараз ужо сфарміраваўся касцяк. Гэта гітарыст Коля Логінаў, клавішнік Сяргей Герута, басіст Аляксандр Ванкевіч і барабаншчык Леанід Юркевіч. Задумак і планаў шмат.

— Мабыць, ёсць нейкія выканаўцы, якія з'яўляюцца для вас творчымі арыенцірамі?

— Я сам фанат брытанскага гурту «Дзюран-Дзюран». Скажу больш, назва не выпадковая, супадае з аднайменнай песняй «Дзюран». Дарэчы, аб назве. Недалёкі час, калі любы гурт маглі забараніць ужо з-за таго, што камусьці «наверсе» не падабалася назва. У нас назва не крамольная, але нехта і нешта дрэннае ў ёй усё-такі ўбачыў. Нават наш вядомы Ігар Лучанок казаў: «Хлопцы вы добрыя і музыка выдатная, але вось назва... Чаму «Рэфлекс»?» Усё проста. Таму што не «Песняры» і не «Сябры». Дзіўна, ва ўсім свеце карыстаюцца гэтым словам, а нашы ідэолагі і тут знайшлі крамолу. А наогул падабаецца працаваць у сучасным танцавальным маладзёжным стылі. Акрамя таго, шмат пластычных лірычных кампазіцый. Мабыць, многія заўважылі тое, што існуе нейкае падабенства з «Аstudыё». Так, гэта нашы сябры.

— Як бы ты назваў стыль «Рэфлекса»?

— Нью-поп. Наогул — гэта папулярныя мелодыі: простыя, запамінальныя (гэта не джаз-рок і не арт). А чаму «новы»? Ды таму, што да старога — «Ласкавага мая» або «Міража» я сябе ні ў якім разе не адношу.

— Сяргей, вы працуеце ў тэатры. А ці ёсць наогул нейкі кантракт паміж кіраўніцтвам тэатра і музыкантамі, пасля заканчэння якога артыст можа пакінуць тэатр?

— Кантракт мы заключаем на год уперад. Вядома, можна з тэатра выйсці, але ж прыйдзецца вырашыць мноства пытанняў з дырэкцыяй. Ні для каго не сакрэт, што існуюць вялікія грашовыя абарачэнні: нехта ўкладвае, нехта карыстаецца, г. зн. трэба будзе разабрацца па сумленню.

— А ці не адбіваецца ўдзел у такім прадпрыемстве на свабодзе творчасці?

— Што датычыцца самой творчасці, то не, ніякага ўціску няма. Іграем, што хочам. Праўда, ёсць некаторыя разыходжанні ў пытаннях выбару касцюмаў, карацей кажучы, у знешняй атрыбутыцы. Прыходзіцца шукаць кампрамісныя варыянты. У любым выпадку мы не пакідаем спроб знайсці свой творчы імідж.

— Акрамя гэтых, напэўна, існуюць так званыя матэрыяльна-тэхнічныя праблемы?

— Апаратура—гэта праблема нумар адзін у тэатры наогул. Таму і мы вымушаны браць музычныя інструменты ў арэнду. А зараз усё вельмі дорага. Застаецца толькі спадзявацца, што ў будучым будзе і свая студыя, і свая апаратура. Інакш працаваць складана.

— Ці звяртаецеся да паслуг прафесіяналаў - кампазітараў, паэтаў?

— Мы спрабавалі, але адмовіліся ад такой практыкі. Не ў крыўду прафесіяналам кажучы, у іх не той дух, іншы падыход да музыкі і тэкстаў. Яны з часам зацыкліваюцца на шлягерах-аднадзёнках і ператвараюцца ў робатаў па напісанню песень. Я і мае сябры любім, калі прысутнічае крыху абстракцыі. І няхай не так граматна, затое ад душы. Па-мойму, гэта пакуль што атрымліваецца.

— Сяргей, у вашых тэкстах адсутнічае палітыка. Вы яе ігнаруеце?

— Можна сказаць і так. Як кажуць, слязьмі гору не паможаш, роўна як і песнямі. Пакуль не знойдзецца крутога чалавека на вяршынях улады, усе песні аб палітыцы будуць «вылятаць у трубу». Я лічу гэта дарэмнай тратай часу. Трэба спяваць аб цудоўным—прыродзе, каханні... Людзі павінны хоць так адпачываць. А калі каму спатрэбіцца палітыка, то ён проста ўключыць тэлевізар і ўбачыць усё гэта на экране.

— «Рэфлекс» ужо мае свайго слухача ў рэспубліцы. І ўсё-такі, чаму так цяжка прабіцца за яе межы?

— У Беларусі мноства таленавітых спевакоў і гуртоў. Але няма сапраўдных прадзюсераў, менеджэраў, якія б ім дапамагалі. Кожнаму пачынаючаму артысту, як паветра, патрэбна рэклама. На жаль, гэтага няма. За прыкладам далёка хадзіць не трэба. Мы часта і шмат ездзім па краіне. І дзе б ні выступалі, усе здзіўляюцца: «Выдатны гурт, але чаму вас нідзе не відаць?» А дзе нас можна ўбачыць? Я ж не магу прыйсці на тэлебачанне і сказаць: здымайце нас.

Паглядзіце на Захад! Далёка не талент можа стаць зоркай. Бо любога чалавека можна раскруціць, калі ў яго ўкласці грошы, рэкламу, сапраўдную працу, нарэшце. А ў нас калі няма таты, які падштурхне ўверх па сацыяльнай лесвіцы, дык усё жыццё і пройдзе на рэстаранных падачках.

— І ўсё-такі, як бы цяжка ні даводзілася, напэўна, ад далейшых планаў вы не адмовіцеся?

— Вядома. Зараз збіраем, шліфуем матэрыял і, магчыма, у хуткім часе выпусцім дыск. Акрамя таго, здымаем на БТ кліп з песняй «Настасся». Так што хутка нас убачаць. Карацей, працуем. Галоўнае—ніколі не падаць духам.

— Дзякуй...

І. КАРНЕЙ.

На здымку: гурт «Рэфлекс», другі злева — саліст Сяргей **Брыкса.**

Фільмы тыдня

● «УРОКІ У КАНЦЫ ВЯСНЫ»
● «ПРАПАЎ СЯБАР»
● «ТРАГЕДЫЯ ПРЫВАТНАГА ПРАДПРЫМАЛЬНІКА»
● «ТАКІЯ РОЗНЫЯ БРАТЫ»
● «ГАРАЧАЯ КАША»
● «Я ВЯРНУСЯ...»

З ЦІКАВАСЦЮ ГЛЯДЗІЦЦА новая каляровая мастацкая кінастужка **«УРОКІ У КАНЦЫ ВЯСНЫ»**, пастаўленая рэжысёрам Алегам Кавуном на кінастудыі «Масфільм» па свайму сцэнарыю.

Дзеянне карціны разгортваецца вясной — восенню 1964 года, але час, што паказваецца на экране, па сутнасці сваёй мала адрозніваецца ад эпохі сталінскага дэспатызму. Паўгода без суда і следства праводзіць у турме ні ў чым не павінны падлетак. Шэсць страшных месяцаў зняволення не пройдуць для хлопчыка бясследна.

Карціна вызначаецца тымі падрабязнасцямі, якія цяжка прыдумаць, калі сам не быў відавочцам ці ўдзельнікам падобных падзей. Магчыма, уражанні дзяцінства і ляглі ў аснову гэтага аўтарскага фільма.

У галоўных ролях заняты Даня Талкачоў, Юрый Назараў, Юрый Мажуга, Аляксандр Фекліставў, Мікалай Засухін.

...МАМА ДВАНАЦЦАЦІГАДОВАЙ НІНЫ вяртаецца з нядоўгай паездкі і не знаходзіць яе дома. Жывуць яны ўдваіх, два дні прыглядзець за дзяўчынкай не было каму. Вера Пятроўна кідаецца яе шукаць, звяртаецца ў міліцыю. І неўзабаве высвятляецца, што Ніна ляжыць у бальніцы: яе падабралі на абочыне загараднай шашы, куды, як потым высвятляецца, яна трапіла ў пошуках свайго сабакі. Ніякіх слядоў насілля ці траўм няма, але дзіця вось ужо некалькі дзён не могуць пабудзіць. Прычына шокавага стану хутчэй за ўсё ў тым, што прапаў любімы сабака, падораны дзяўчынцы год назад на дзень нараджэння. І тады... А пра тое, што адбылося далей, вы і даведаецеся, паглядзеўшы новую каляровую мастацкую кінастужку **«Прапаў сябар»** вытворчасці кінастудыі «Цэнтрнавучфільм».

У галоўных ролях заняты Лілія Захарава, Марына Кузняцова, Эдуард Бачароў, Мікалай Пагодзін, Уладзімір Нікіцін, Ларыса Васільева.

КІТАЙСКІЯ КІНЕМАТАГРАФІСТЫ перадаюць на суд гледачоў новую каляровую мастацкую кінастужку **«ТРАГЕДЫЯ ПРЫВАТНАГА ПРАДПРЫМАЛЬНІКА»**. Яна пастаўлена рэжысёрам Се Фэйем па матывах рамана Лю Хэна «Чорны снег».

Лі Цюаньзы пасля трох гадоў зняволення вяртаецца ў родны гарадок. Дзякуючы падтрымцы суседзяў, якія ведалі яго з дзяцінства, Лі адкрывае невялікую гандлёвую справу. Але, на жаль, герою так і не ўдалося прыстасавацца да новага жыцця — фінал фільма трагічны...

АМАТАРАМ МЕЛАДРАМЫ адрасавана новая каляровая двухсерыйная індыйская мастацкая кінастужка **«ТАКІЯ РОЗНЫЯ БРАТЫ»**.

У цэнтры кінакарціны — гісторыя двух братоў, сыноў непадкупнага паліцэйскага Сетупаці, забітага бандытамі. Воляй абставін браты аказваюцца разлучанымі і растуць, не ведаючы адзін пра аднаго. У рэшце рэшт яны сустракаюцца і, даведаўшыся пра трагічную гісторыю сваіх бацькоў, пачынаюць шукаць бандытаў і помсціць за смерць бацькі.

ЧЭХА-СЛАВАЦКІМІ КІНЕМАТАГРАФІСТАМІ знята каляровая мастацкая кінастужка **«ГАРАЧАЯ КАША»**.

Шаснаццацігадовы Гонза заканчвае сярэднюю школу. Ён адчувае сваю непрыкаянасць ва ўсім: не ведае, чым заняцца, куды накіраваць свае юнацкія парывы. Гэта штурхае яго ў кампанію такіх жа непрыкаяных хлопцаў-хуліганаў. І ўсё ж Гонза знаходзіць у сабе мужнасць парваць з імі. Каб адпомсціць, на адной з вечарынак яны здзекваюцца з яго каханай Луцыі, а яго жорстка збіваюць...

У КІНАТЭАТРАХ І КЛУБАХ будзе паказвацца таксама новая каляровая кінастужка **«Я ВЯРНУСЯ...»** вытворчасці Волжскай студыі кінахронікі.

Карціна прысвечана драматычнаму лёсу рускага мастака Мікалая Міхайлавіча Гушчына (1888—1965), які быў вымушаны ў гады грамадзянскай вайны пакінуць радзіму, заваяваў вядомасць і поспех за мяжой, вярнуўся ў 1947 годзе ў СССР і да самай смерці быў у няміласці ў афіцыяльнай ідэалогіі і культуры. Пра гэтага мастака, чые карціны выстаўляліся ў Кітаі і Індыі, Францыі і Італіі і чыя першая персанальная выстаўка ў СССР адбылася толькі ў 1987 годзе ў Саратаве, расказваюць яго сябры і вучні.

У свеце мастацтва

Змоўкла жалейка, і дзявочы голас задуменна паўтарыў апошнія словы песні:

— Каля млына цвіла каліна.
Дзе ж тая дзяўчына, што мяне любіла...

— Гэтая песня асабліва спадабаецца гледачам, — гаворыць Наташа Захаранка. — Я пачула яе ад сваёй бабулі, якая жыве на Палессі. Наш фальклорны гурт «Літвіны» спявае шмат песень, якія дагэтуль помнілі толькі старыя людзі з далёкіх вёсак. Нядаўна мы ездзілі з беларускімі песнямі ў Кіеў на Усесаюзную навуковую студэнцкую фальклорную канферэнцыю.

НА ЗДЫМКУ: салістка гурта «Літвіны» студэнтка БДУ Наташа ЗАХАРАНКА.
Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

●

«Бездань» — новая п'еса Мікалая Матукоўскага, прэм'ера спектакля па якой адбылася ў тэатры імя Янкі Купалы. Назва — быццам набат, заклік да ўсіх нас задумацца пра стан экалогіі, пра тое, што чалавек — частка прыроды, у адносінах да якой мы такія марнатраўныя.

НА ЗДЫМКУ: сцэна са спектакля. Траян — заслужаны артыст БССР Фама ВАРАНЕЦКІ, Логінава — лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР, народная артыстка СССР Стэфанія СТАНЮТА.

●

На радасць дзятве адкрыў сезон летні цырк Мінска па вуліцы Арлоўскай. Праграму «Зоркі Монтэ-Карла» прадстаўляе ў ім прыватны маскоўскі цырк «Расшыўкін і К°». «Кампанія», трэба сказаць, падабралася вельмі прывабная. А таму ў цырку пастаянна гучаць смех і ўдзячныя апладысменты.

НА ЗДЫМКУ: выступае Ірына ДЗЯШКО.
Фота В. АЛЯШКЕВІЧА. (БЕЛТА).

Зазірнуць за заслону часу

Загадкавае. Неверагоднае. Фантастычнае

КАБ ВЫЙСЦІ на інфармацыю, якая зыходзіць з будучыні, існуюць пэўныя метады і прыёмы. Пры ўсёй іх разнастайнасці яны, як уяўляецца мне, даволі дакладна падзяляюцца на тры напрамкі, тры шляхі:

успрыманне будучыні ў форме азарэння, успышкі;

выкарыстанне рознага роду штучных прыёмаў, каб дасягнуць «зменены станаў свядомасці»;

шлях ускоснага прыёму інфармацыі з будучыні (прадказанні, прыкметы, варажба).

Шлях азарэння. У самым пачатку я прыводзіў прыклады такога прамога ведання. Я маю на ўвазе ўспрыманне інфармацыі ад падзеі, што адбываецца далёка ці нават яшчэ не здзейснілася і ляжыць у будучыні. Каб нагадаць, што маецца на ўвазе, прывяду адзін з выпадкаў гэтага рада. Прападобнаму Паўлу Абнорскаму (XIV ст.) было ўжо 112 гадоў, калі неяк вучні і паслушнікі, прыйшоўшы да яго ў келлю перад літургіяй, засталі яго ў слязах. На пытанне аб прычыне такога смутку прападобны адказаў:

— У гэты дзень і гадзіну паганыя татары, узяўшы горад Кастраму, аддалі яго агню і мячу, многіх павялі ў палон.

Гэта было разарэнне Кастрамы 1429 года, пра якое святы айцец даведаўся ў той жа дзень, знаходзячыся за сотні вёрст ад падзеі.

У розных культурах існуюць розныя прыёмы, пры дапамозе якіх можна быццам бы выяўляць людзей, надзеленых гэтым дарам. Такія прыёмы ёсць, напрыклад, у сібірскіх шаманаў, але трымаюцца імі ў тайне. Лічыцца, што дзіця ці падлетак, які праходзіць такую праверку, не заўсёды можа застацца жывым. Ці трэба чужым або ўладам ведаць, што з ім здарылася?

Пра саму такую праверку можна меркаваць па практыцы, якая існуе ў іншых народаў. Этнографы даўно заўважылі агульнасць магічных прыёмаў, што звязваюць паміж сабой тэрыторыі на адлегласці тысяч кіламетраў.

У некаторых плямён Гвінеі і цяпер калі нараджаецца хлопчык, жанчыны па адных ім вядомых прыкметах вызначаюць яго схільнасць да таго, каб стаць ведуном. Як толькі такі хлопчык пачынае хадзіць, бацькі перадаюць яго на выхаванне мясцоваму чарадзею. Каб вызначыць, ці сапраўды той надзелены здольнасцю «бачыць», чараўнік кладзе перад дзіцем дзевяць аднолькавых рысавых хлябцоў. Дзіця павінна выбраць адзін з іх і з'есці. Але гэта нешта большае, чым хлябцы, гэта лёс: восем хлябцоў з дзевяці атручаныя.

Існуе мала сведчанняў, як прыходзіць да чалавека гэты дар. Вядома толькі, што адбываецца гэта раптоўна і незалежна ад жадання ці заслуг чалавека, як дар Божы, што сышоў некалі на евангельскага Саўла, зрабіўшы яго Паўлам. Шлях, якім можа сыходзіць гэты дар на чалавека, напэўна, гэтакі ж непаўторны, як сам чалавек і яго лёс.

Мала ў каго з носьбітаў гэтага дару мы зможам даведацца, як прыйшла да іх гэта здольнасць, што адчувалі яны пры гэтым. Вядомы толькі эпізод з жыцця Васіля Блажэннага, калі такі дар упершыню ў яго праявіўся. У дзяцінстве бацькі аддалі яго чаляднікам да шаўца. Аднойчы ў майстэрню прыйшоў купец заказаць сабе новыя боты і вельмі клапаціўся, каб яны атрымаліся і прыгожыя, і трывалыя. Калі купец пайшоў, Васіль спачатку рассмяяўся, а потым заплакаў. Гаспадар пачаў дапытвацца, чаму смяяўся ён і пра што плакаў. Васіль доўга не хацеў гаварыць, потым сказаў, што не трэба было б купцу так клапаціцца пра боты, якія і не насіць — яны яму не спатрэбяцца. І праўда, купец так і не прыйшоў па заказ. Праз некалькі дзён ён нечакана памёр.

Нам не дадзена ні ведаць, ні меркаваць, як падобны дар прамога ведання прыходзіў да юродзівых. Адзінае, аб чым мы можам меркаваць, — непаўторныя і непадобныя адзін на адзін шляхі, якімі дар гэты з'яўляецца розным людзям.

Гаворачы пра гэта, я зыходжу са свайго вопыту сустрэч і размоў з носьбітамі гэтага дару.

Адным з іх быў палкоўнік, ваенны лётчык.

— Што я раблю, каб «бачыць»? Адключаю свядомасць. Пераводжу яе «на нуль». Навучыўся я гэтаму вельмі проста. Сядзеў я, сядзеў на ўсялякіх занятках, сходах, інструктажах розных і зразумеў —сіл маіх больш няма! Інфармацыі ніякай. Пустыя словы б'юць у адну кропку: тук-тук, тук-тук. А ты сядзі і слухай. Дурнем стаць можна. Спачатку я навучыўся не слухаць, пра сваё думаць. Мінуў час, аказалася, я пра ўсё перадумаў ужо. Тады я і пачаў проста адключаць свядомасць, ставіць яе «на нуль». Для акружаючых ты быццам бы там сядзіш. Вочы адкрытыя, на твары ўвага. А цябе там няма. Цябе наогул няма. Нідзе!

Медык, навуковы супрацоўнік Ленінградскага ваеннага шпіталя, які правяраў яго на ўсялякіх прыборах, гаварыў мне:

— Калі я ўбачыў у палкоўніка гэта першы раз, я не паверыў сваім вачам. Усе дзевятнаццаць каналаў энцэфалографа маўчаць. Ніякіх крывых, затуханняў ці ўсплескаў. Нічога. Усе самапісцы малююць адно — плато. Для нас, урачоў, такая карціна азначае адно: мозг не функцыяніруе, мозг мёртвы. Калі я бачу такое пры рэанімацыі, я гавару сястры, каб выключала апаратуру.

З таго часу як палкоўнік выявіў у сабе дар «бачыць», ён стаў рабіць гэта перад кожным палётам, нібы пракручваючы ў думках адзнятую плёнку, каб ведаць, што можа чакаць яго ў паветры.

— Для мяне гэта не цікаўнасць, не пошук нейкіх навуковых ісцін. Мой адзіны стымул — выжыванне. Я хачу лятаць і хачу жыць. Нядаўна перад вылетам я «адключыўся», як звычайна, і ўбачыў, як мой напарнік, не набраўшы вышыні, рэзка выходзіць знізу мне пад бруха. Паміж намі нейкія метры! А вы можаце ўявіць сабе, што такое метры ў паветры, ды яшчэ пры скорасці? Вылятаючы, я ўжо ведаў, што рабіць, калі гэта адбудзецца: штурвал на сябе і налева. Гэта дзеянне я заклаў у свядомасць на ўзроўні аўтаматычнага, мышачнага намагання, яно было са мной з першай секунды палёту. Усё ішло нармальна, пакуль за спіной я не пачуў страшны крык: «Камандзір!» Каб я пачаў аглядвацца назад, высвятляць, што здарылася, у чым справа, мы не размаўлялі б з вамі цяпер. Літаральна на першай жа ноце гэтага крыку я рвануў штурвал на сябе. Пайшоў уверх. Другі пілот, гэта ён крычаў, гаварыў потым, што, калі самалёт напарніка раптам вынырнуў пад намі, ён убачыў у ілюмінатар яго так блізка, што паспеў разгледзець нават заклёпкі на абшыўцы.

У гэтым стане, калі свядомасць знаходзіцца «на нулі», адчуванне часу, гаворыць ён, зусім іншае, адрозніваецца ад звычайнага. Аднойчы ў рацэ там, дзе ён служыць, затанула нейкая важная апаратура, і камандаванне папрасіла яго ў думках «пашукаць». Ён «знайшоў» тое, што шукалі. Аднак ці то плошча пошукаў аказалася вялікая, ці цячэнне занадта хуткае, але гэта заняло ў яго намнога больш часу, чым ён чакаў. Яму здавалася, ён знаходзіўся ў стане «на нулі» некалькі мінут. Аказалася, каля двух гадзін.

Калі палкоўнік выключае свядомасць, зусім можа быць, што ў гэтыя мінуты яго ўспрыманне нібы выпадае з патоку часу. Другі прыклад такога «выпадзення» — выпадак з сэрам Віктарам Годардам, у далейшым маршалам Брытанскіх Каралеўскіх паветраных сіл. У 1934 годзе ён ляцеў на біплане над Шатландыяй у буру і страціў арыентацыю. Прыбораў, якія маглі б дапамагчы яму, у той час яшчэ не было. Звычайна ў такіх выпадках лётчык імкнуўся ўбачыць хоць нейкі арыенцір на зямлі, каб ведаць, куды ляцець. Сэр Годард вырашыў пашукаць добра бачны з паветра закінуты аэрадром Дрэм, які, як думаў ён, знаходзіўся недзе ў тым раёне. Спусціўшыся ніжэй узроўню воблакаў, неўзабаве ён убачыў тое, што шукаў. Гэта сапраўды быў добра вядомы яму аэрадром Дрэм, але тое, што адкрылася, уразіла яго. Замест закінутай узлётнай паласы з некалькімі напаўразбуранымі ангарамі ён убачыў расчышчаную бетонную паласу, фігуры механікаў у блакітных камбінезонах, якія завіхаліся вакол новенькіх самалётаў, пафарбаваных у жоўты колер.

Аляксандр ГАРБОЎСКІ.

(Працяг будзе).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

28 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Я помню дзіўнае імгненне». Фільм-канцэрт.
9.35. «Сам-насам з цішынёй», «Граніца». Дак. фільмы.
10.15. «Час выбраў нас». 2-я серыя.
11.30 Медыо.
12.30. Тэлеверсія оперы «Баляванне ў час чумы». (Па А. С. Пушкіну).
13.15. Весткі.
16.30. Экран дзіцячага фільма. «Юрка—сын камандзіра».
17.40. «Дзядзечка Агу». Мультфільм.
18.00. «Радыяцыйная бяспека». Дак. фільм.
18.25. «Вучоны і час». Сустрэча з вынаходнікам А. Д. Катляром.
18.55. Наш каментарый. Пяць працэнтаў надзеі.
19.00. Панарама.
19.30. «Сем азёраў». Дак. фільм.
19.45. «Чарнобыль і дзеці». Прымае ўдзел старшыня рэспубліканскага аддзялення Савецкага дзіцячага фонду імя У. І. Леніна У. Ліпскі.
20.15. Факты і меркаванні. Беларусь і Усходняя Еўропа.
20.45. Калыханка.
21.00. «Ганчарны круг», «Забытыя мясціны». Дак. фільмы.
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. Актуальны рэпартаж.
9.20. В. Распуцін. «Рудольфіо». Фільм-спектакль.
10.35. «Церамок». Мультфільм.
11.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам французскай мовы).
12.00. ТСН.
12.15. «Сустрэчы з Грэмам Грынам». Вядучы — Г. Баравік.
13.25. Іграе Л. Берман (фартэпіяна).
15.00. ТСН.
15.15. «Дзяржаўная граніца». Фільм 5-ы «Год сорак першы». 2-я серыя.
16.25. Свет захопленых. «Аўта».
16.40. Разам з чэмпіёнамі.
16.55. «Служба такая». Аб марскіх пагранічніках.
17.45. Дзіцячы музычны клуб.
18.30. «Мерыдыян».
18.45. «Дзеці Цхінвалі».
19.35. М. Пайко. Квінтэт варыяцый.
19.50. Маст. фільмы «Служанка», «Правінцыяльны анекдот».
21.00. Час.
21.45. «ВіД» прадстаўляе: «Поле цудаў».
22.40. Тэатр плюс ТБ.
0.10. ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Дак. фільм «Трасы Алсіб».
17.00. Дзённік з'езда.
17.15. Грані. Мастацка-публіцыстычная праграма.
18.15. «Брыгада «С». «Запрашаем у забароненую зону».
19.00. І. С. Бах. «Сялянская кантата».
19.30. Рытмічная гімнастыка.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Францыі.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. На IV З'ездзе народных дэпутатаў РСФСР.
У перапынку **(23.00)**—Весткі.
23.45. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.

29 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.40. Ліра.
10.25. «Час выбраў нас». 3-я серыя.
11.30. «Як жывеш, Расія?». Дак. фільм Кшыштафа Занусі (Польшча).
12.40. «Брыгада «С». Запрашаем у забароненую зону».
13.20—13.30. Тэлефільм.
16.30. «Арыенцір». Праграма для старшакласнікаў і навучэнцаў ПТВ.
17.15. Экран дзіцячага фільма. «Памылка дзядзечкі Агу». «Дзядзечка Агу ў горадзе». «Асляня».
18.00. Футбол. «Дынама» (Брэст) — «Зара» (Бельцы).
18.55. Наш каментарый. Пайсці і вярнуцца.
19.00. Панарама.
19.30. «Вузельчыкі памяці». Дак. фільм.
19.45. Рынак. Перад выбарам. Прымае ўдзел генеральны дырэктар абутковага аб'яднання «Прамень» В. Б. Верняхоўскі.
20.15. «Спявае Юрый Антонаў».
20.45. Калыханка.
21.00. «Дзень добры, чалавек», «Скарбы тарфяной чашы», «Справы сардэчныя і... сасудзістыя». Навукова-папулярныя фільмы.
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. Дзелавы кур'ер.
9.20. «Піруэт» са Свярдлоўска». Музычная праграма.
10.05. Дзіцячы музычны клуб.
10.50. Маст. фільмы «Служанка», «Правінцыяльны анекдот».
12.00. ТСН.
12.15. Тэатр плюс ТБ.
15.00. ТСН.
15.15. «Ідэальны пейзаж у пустыні». Мастацкі фільм.
16.20. Свет захопленых. «Дамком».
16.35. Канцэрт ансамбля рускіх народных інструментаў «Калінка».
16.55. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
17.55. «9-я студыя». Вядучы— В. С. Зорын.
18.55. Мультфільмы.
19.30. Канцэрт.
20.00. Хто ёсць хто. Прадстаўляем кандыдатаў на пасаду Прэзідэнта РСФСР.
21.00. Час.
21.45. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Францыі.
22.05. Футбол. Кубак еўрапейскіх чэмпіёнаў. Фінал. «Марсель» (Францыя)—«Црвена звезда» (Югаславія).
0.00. ТСН.
0.15. «Еўропа плюс».

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. «Фламінга». Навукова-папулярны фільм.
8.35. «Сніцца дзяцінства». Фільм-канцэрт.
17.00. «Самагарт». Маладыя паэты Самары.
17.20. Музыканты — дзецям Чарнобыля. Канцэрт у Мінску. Частка 1-я.
18.05. «Паляванне ў чужой краіне». Тэлефільм.
18.15. «На рагу «Праўды» і Ямскога поля». Слова Аляксандра Салжаніцына.
18.45. Ложа прэсы.
19.00. Футбол. Адборачны матч чэмпіянату Еўропы. Зборная СССР — зборная Кіпра.
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
22.50. Весткі.
23.05. «Мае цыганы». Маст. фільм.

РАДЫЁ

29 мая

Апошнія паведамленні: 5.00, 6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.10, 22.00, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». Ранішняя інфармацыйная праграма. 8.15 — «НТР: навукова-тэхнічны радыёвеснік». 9.15 — «Боль зямлі». Нататкі П. Сабіны. 10.15 — радыёстанцыя «Арляняты». «На лясной палянцы». 10.35 — С. Давыдаў. «Санаторый доктара Волкава». Па старонках аповесці. 11.20 — «Без настрою на забастоўкі». 11.40 — «Спявае Забейда-Суміцкі». Канцэрт. 12.00 — радыёстанцыя «Саюз». 12.30 — «У абедзенны перапынак». Інфармацыйна-музычная праграма. У выпуску: радыёдзённік сесіі Вярхоўнага Савета БССР. 13.30 — «На хвалі часу». 14.00 — «Чырвоны! Жоўты! Зялёны!». Перадача для вадзіцеляў і пешаходаў. Канцэрт «Для тых, хто ў дарозе». 14.50 — «У Савеце Міністраў БССР. Урадавая прэсслужба паведамляе...». 15.15 — спявае З. Кірылава. 15.30 — «Імпульс». Навукова-папулярная праграма. 16.15 — «Мы едзем, едзем, едзем...». Музычна-забаўляльная перадача. 17.15 — «Эстрадныя рытмы». Канцэрт. 17.45 — П. Дубашынскі. Навелы. 18.40 — «Наш рэферэндум: праблемы, меркаванні, справы». Публіцыстычная перадача. 19.30 — на сесіях Вярхоўных Саветаў СССР і РСФСР. 20.00 — вячэрняя казка. 20.10— «Дзень нашага жыцця». На сесіі Вярхоўнага Савета БССР. 21.40 — «Храм беларускай навукі». Рэкламна-інфармацыйная праграма. Рэпартаж з БДУ імя У. І. Леніна. 22.15 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 23.15 — радыёстанцыя «Юнацтва».

НАДВОР'Е

28 мая

Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск—4.49, 21.24, 16.35; Віцебск—4.32, 21.22, 16.50; Магілёў—4.38, 21.14, 16.36; Гомель—4,42, 21.04, 16.22; Гродна—5.04, 21.40, 16.36; Брэст—5.19, 21.31, 16.17.

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачнае з праясненнямі надвор'е, кароткачасовыя дажджы, па ўсходу магчыма з навальніцамі. Тэмпература паветра ў Гродна, Брэсце—12—14, Мінску — 16—18, Віцебску — 18—20, Магілёве—19—21, Гомелі —21—23 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак воблачнае з праясненнямі надвор'е. 29-га кароткачасовыя дажджы, 30-га дажджы пройдуць па ўсходняй частцы рэспублікі. Тэмпература паветра ўначы 29-га 7 — 12, 30-га—5—10, удзень 12—17 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ
СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Пастанова Вярхоўнага Савета БССР «Аб парадку дня чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета БССР дванаццатага склікання».

Паведамленне Дзяржаўнага камітэта Беларускай ССР па статыстыцы і аналізу.

«Новае выданне КПБ: адраджэнне традыцыі».

«Сёння—Дзень пагранічніка». Фотарэпартаж.

«Кур'ер планеты». Агляд паведамленняў з-за рубяжа.

Саюзная і рэспубліканская інфармацыя.

Усе разам, іншага не дадзена». На злобу дня.

За днём бягучым. Аператыўная інфармацыя.

«Вы за «чыстыя прадукты?». Актуальнае інтэрв'ю.

«Скрутак з ложка». Рэзананс.

«Лякарства для ўсіх». Фотаінфармацыя.

«Праграма патрэбна. Але якая?». Сесія: дзень за днём.

«Як быць з адпачынкам?». Дзве старонкі публіцыста.

У канцы нумара.

Тыраж «Спортлато»

Вынікі 21-га тыражу, які адбыўся 26 мая г. г.

«Шэсць з 45»:
8—9—25—26—29—42

«Пяць з 36»:
6—9—15—34—36.

(ТАСС).

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Тыраж 102.822. Індэкс 63850. Зак. № 102.

Выходзіць 250 разоў на год.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12